

Περιέχοντας Σώματα

Διπλωματική εργασία

Επιβλέπων καθηγητής: Φοίβη Γιαννίση

Φοιτήτρια: Λανάρη Νίκη

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΒΟΛΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΣ ΣΩΜΑΤΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΙΑΝΝΙΣΗ ΦΟΙΒΗ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΛΑΝΑΡΗ ΝΙΚΗ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με βάση συγκεκριμένα παραδείγματα από φωλιές ζώων γίνονται διαδοχικές αναγωγές με τελικό στόχο τη σχεδίαση και κατασκευή σε κλίμακα 1:1 ενδιαιτημάτων -ενδύσεων .Ερευνώνται θέματα κατασκευαστικότητας γεωμετρίας , υλικών ,υφής σε συνάρτηση με το σώμα -περιεχόμενο.

Αρχικά πραγματοποιείται μια αναφορά και ανάλυση στα πουλιά ως κατασκευαστές και κάτοικοι καθώς επίσης γίνεται και λόγος για την επιλογή που κάνουν τόσο στο μέρος κατοίκησης τους όσο και των υλικών που επεξεργάζονται.

Στη συνέχεια ακολουθεί μία αναγωγή σε ανθρώπινες διαδικασίες που πληρούν τις αντίστοιχες προϋποθέσεις με αυτές των πουλιών σε σχέση με τις τεχνικές χτισίματος όπως για παράδειγμα το πλέξιμο και τις επιφάνειες που δημιουργούνται. Αναλύονται τα χαρακτηριστικά που τις διέπουν αλλά και το πώς αυτές μπορούν τόσο με αντίστοιχο τρόπο όσο και με οξύμωρο να δημιουργήσουν κατασκευές και διαφορετικές υφές , οι οποίες καλύπτουν πλήθος αιτημάτων. Πραγματοποιούνται παιχνίδια κλίμακας των κατασκευών με το ανθρώπινο σώμα καθώς και δοκιμές στα περιβάλλοντα τοποθέτησης αλλά στην επιλογή άλλων υλικών πάντα παράλληλων με αυτών των πουλιών.

Τέλος γίνεται μία προσπάθεια κατανόησης και ανάλυσης του χώρου σε σχέση με το ανθρώπινο σώμα καθώς επίσης και του ιδανικού λόγου χώρου-κατοικίας ,κατοικίας -σώματος ,.χώρου- ενδύματος αλλά και του ενδύματος σε σχέση με την κατοικία .Γίνεται επίσης μία εννοιολογική επεξεργασία συγκεκριμένων ορισμών που αποτελούν πηγή και είναι καθοριστικά για τη δημιουργία των κατασκευών και της τελικής πρότασης -μίας επιφάνειας με αντιφατικές συνθήκες ,χαρακτηριστικά και χρήσεις.

Containing bodies

Professor: Γιαννίσση Φοίβη

Student: Λανάρη Νίκη

SUMMARY

According to specific examples from animals nests, there are made successively parallels with final goal the design and the construction at a scale of 1:1 habitat-clothing sector .The investigated issues are geometry , materials , texture according to the body -content.

Initially, a report and an analysis are realized considering the birds as manufacturers and residents ,also there is the choose they make for the areas where they decide to build their nests and materials they work out.

Afterwards , a new research takes place , which has to do with human processes that meet specific requirements according to birds' one such as building techniques for example the knitting and the surfaces are created. The characteristics that the surfaces have and the constructions they create with or without normal way , are analyzed in this research. There are made scale-games between the constructions and the human body and also experiments to the environments we put them.

Finally there is an effort to understand and analyze the space according to the human body as well as the ideal connection between space-habitation, habitation- body, space- clothing, clothing-habitat. There is also an analysis of specific definitions that are base for the constructions and the final project -a surface with mixed conditions, characteristics and uses.

Εισαγωγή	5
Το ένδυμα	7
Πεδίο Έρευνας	11
Πτηνά	12
Ανάλυση -Ως προς το μέρος	15
Ως προς την τεχνική	21
Τα χελιδόνια χτίζουν τη φωλιά τους	24
Ο Πελαργός	27
Υφαντής	30
Γιατί τα πουλιά δε χρειάζονται στέγη	33
Φωλιάζω	35
Κίνηση και Γεωμετρία	36
Προσωπική εμπειρία	38
Ο πουαντιγισμός στη γλυπτική	44
Πλεκτές φωλιές	45
Πλέξιμο	46
Πλέξιμο και ψυχολογία	47
Ιστορία του πλεξίματος	48
Νήμα και βελόνες	49
Η διαδικασία του πλεξίματος	50
Με 1 βελόνα	51
Με 2 βελόνες	53
Ανάποδος Πόντος Ηπειρωτική Μέθοδος	56
Ανάλυση των φωλιών	60
Η χρήση του σώματος στην κατασκευή	61
Λήψεις	66
Ενδεικτικές δοκιμές- χρήσεις-παιχνίδια κλίμακας	67
Ένταξη στο περιβάλλον	71
Συμπεράσματα	75
Βιβλιογραφία	76

ΧΩΡΟΣ και ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Τι ορίζεται ως χώρος όπως στην καθημερινότητα του ανθρώπου γίνεται αντιληπτός και τι είναι ο αρχιτεκτονικός που βρίσκεται στο λεξιλόγιο των αρχιτεκτόνων ; Ενώ η αντίληψή μας για το χώρο είναι κάτι με το οποίο είμαστε εξοικειωμένοι ,αν αναλύσουμε τις διαφορετικές πτυχές της έννοιας θα αντιληφθούμε μία μεγάλη ποικιλία από χρήσεις και σημασίες που πλαισιώνουν τον όρο. Μία πρώτη προσέγγιση αποτελεί « η έκταση , επιφάνεια που έχει ορισμένο πλάτος , μήκος ή και ύψος» ενώ οι υποκατηγορίες που τη συμπληρώνουν αναφέρονται « στην υπαίθρια έκταση -εξωτερικός χώρος , στη γεωγραφική έκταση ,στη χτισμένη επιφάνεια , δωμάτιο ή αίθουσα -εσωτερικός χώρος αλλά και στον κενό χώρο που μπορεί να καταλάβει ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή πράγμα - η θέση»¹ . Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την έρευνά μας έχουν οι δύο τελευταίες αναλύσεις . Η έννοια της χτισμένης επιφάνειας περιλαμβάνει τους χώρους ενός οικήματος , μιας κατοικίας όπως είναι τα δωμάτια και οι βοηθητικοί χώροι για παράδειγμα χώροι όπως η κουζίνα , το λουτρό , η αποθήκη και τόσοι άλλοι ευρέως γνωστοί σε όλους μας. Πρόκειται στην ουσία για μία συγκεκριμένη κλειστή έκταση που ορίζεται από επιφάνειες διαφορετικής ύλης και διάστασης ανά περίπτωση και εξυπηρετεί καθορισμένες λειτουργίες. Ενώ και η έννοια του κενού μας δίνει ερεθίσματα για ανάλυση αν δούμε τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιείται. «Στο τραπέζι υπάρχει χώρος για δώδεκα άτομα. Δεν υπάρχει άλλος χώρος στην ντουλάπα. Αφησε χώρο για να γράψω κι εγώ στο γράμμα. Κάνε χώρο για να καθίσω και εγώ. Οι βιβλιοθήκες πιάνουν πολύ χώρο.»¹ Είναι δηλαδή η προκαθορισμένη έκταση που απαιτείται για την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης λειτουργίας, είτε αυτή είναι η εγγραφή ενός γράμματος , είτε είναι η τοποθέτηση μιας βιβλιοθήκης κ.ο.κ. Με αυτή την εμβάθυνση στην έννοια και τη σημασία της λέξης χώρος ανοίγεται ένα νέο πεδίο έρευνας και ανάλυσης καθώς επίσης γεννιούνται και ερωτήματα σχετικά με τη φύση , τη διάσταση και τις προϋποθέσεις της ύλης που ορίζει την κλειστή επιφάνεια αλλά και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εννοούμε το χώρο.

¹Πύλη Για Την Ελληνική Γλώσσα- www.greek-language.gr

Ακούγοντας τη λέξη κατοικία η πρώτη εικόνα που έρχεται στο μυαλό μας είναι αυτή ενός σπιτιού περιλαμβανομένων όλων των ανέσεων που η σύγχρονη κοινωνία επιτάσσει ,με τα διαφορετικά δωμάτια , την ύπαρξη επίπλων και αντικειμένων και την ευκολία κινήσεων μέσα του. Εκεί ικανοποιούνται αν όχι όλες, οι περισσότερες από τις λειτουργίες του ανθρώπου. Σήμερα ο λόγος που σχετίζει το χώρο που καταλαμβάνει η κατοικία με το χώρο που καταλαμβάνει το ανθρώπινο σώμα μέσα της ολοένα και αυξάνει .

$$\frac{\text{ΧΩΡΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ}}{\text{ΧΩΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ}} > 1$$

Βάσει όλης αυτής της ανάλυσης και προσέγγισης των όρων προκύπτουν ορισμένα ερωτήματα. Ποιός είναι ο θεμελιώδης λόγος κατοικίας και χώρου; Η σχέση χώρου και ανθρώπινου σώματος ; Και ποια η διαφορά κατοικίας ,ενδύματος (καθώς ο λόγος του ενδύματος με την κατοικία είναι 1 και το ένδυμα πληροί τις προϋποθέσεις χώρου και κατοικίας υπό κάποιους περιορισμούς); Ποια είναι η χρυσή τομή του ελάχιστου χώρου κατοικίας σε σχέση με το ανθρώπινο σώμα ;

$$\frac{\text{ΧΩΡΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ}}{\text{ΕΝΔΥΜΑ}} = 1$$

Τα ενδύματα , ή αλλιώς τα ρούχα είναι αντικείμενα με τα οποία είμαστε όλοι πλήρως εξοικειωμένοι. Τα φοράμε , τα συνδυάζουμε και νιώθουμε άνετα μέσα τους όταν ταιριάζουν στο σώμα μας . Άλλα είναι εφαρμοστά ενώ άλλα δίνουν περισσότερο χώρο στο σώμα μας για εντονότερες κινήσεις. Μπορούν να βρεθούν σε πολλές υφές και από πολλές πρώτες ύλες. Αναζητώντας όμως μια περισσότερη και πιο ολοκληρωμένη ανάλυση ενός τόσο κοινού ορισμού μπορούμε να αντλήσουμε πληροφορίες και να διευρύνουμε το πεδίο της σκέψης και της δημιουργικότητας μας . Ένας πρώτος ορισμός είναι «καθετί που χρησιμοποιούμε, για να σκεπάζουμε το σώμα μας, δηλ. το φόρεμα, το ρούχο, η ενδυμασία. Πολύ παλιά το ένδυμα ήταν σύμβολο υπέρτατης εξουσίας.Το ένδυμα το φοράμε, για να ζεσταινόμαστε και για λόγους ευπρέπειας. Σε τόπους που το κλίμα παρουσιάζει μεγάλες διαφορές το χειμώνα και το καλοκαίρι, το ένδυμα είναι ανάλογο. Ανάλογα επίσης με τις περιστάσεις, χρησιμοποιούμε και το κατάλληλο ένδυμα (απογευματινό, βραδινό, περιπάτου, χορού, γάμου, πένθιμο κλπ.).Επίσης ορισμένα επαγγέλματα έχουν και ιδιαίτερες ενδυμασίες (ιερείς, στρατιωτικοί κλπ.). Στην αρχή η ενδυμασία είχε πρακτικό σκοπό, δηλ. την προφύλαξη από τις καιρικές μεταβολές, αλλά με τον καιρό απόκτησε, και χαρακτήρα διακοσμητικό.» ²

² Ελληνική Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια- www.livepedia.gr

«Από την αρχή του το ένδυμα παρουσιάζει πέντε τύπους:

Το **"πτυχωτό ή κυματίζον ένδυμα"** που αποτελείται από ύφασμα ή δέρμα λεπτό και περιβάλλει το σώμα (ελληνικό ιμάτιο).

Το **"περαστό ένδυμα"** που αποτελείται από ένα μόνο κομμάτι ύφασμα και έχει μια τρύπα, για να περνάει το κεφάλι και στηρίζεται στους ώμους (πόντσο).

Το **"ραφτό και κλειστό ένδυμα"** που αποτελείται από πολλά κομμάτια ύφασμα ραμμένα και έχει μανίκια (χιτώνα ή πουκάμισο).

Το **"ραφτό και ανοικτό ένδυμα"** που αποτελείται από πολλά κομμάτια ραμμένα, σταυρώνει εμπρός και φοριέται πάνω από άλλα ρούχα (καφτάνι, σακάκι, ρεντιγκότα).

Το **"εφαρμοστό ένδυμα"**, που εφαρμόζει πάνω στο σώμα και στα μέλη του σώματος (ιδιαίτερα το παντελόνι).» ²

Εξέλιξη του ενδύματος

«Η εξέλιξη των πολιτισμών καθόρισε και την εξέλιξη του ενδύματος, ανάλογα με το χαρακτήρα, το ρυθμό και τον τρόπο ζωής. Οι πρώτοι άνθρωποι φορούσαν, αντί για ενδυμασία, δέρματα ζώων. Αργότερα μεταχειρίζονταν φλοιούς από δέντρα. Από τη νεολιθική εποχή άρχισαν να υφαίνουν υφάσματα. Οι Αρχαίοι Έλληνες και οι Ρωμαίοι είχαν ενδύματα ελαφρά. Δέρματα ζώων στην αρχαία Ελλάδα φορούσαν οι χωρικοί και οι βοσκοί, όπως επίσης και μυθολογικά πρόσωπα (Ηρακλής, Αμαζόνες κ.ά.). Στις Μυκήνες και στην Κνωσό οι άνδρες φορούσαν ένα κοντό ένδυμα και οι γυναίκες φόρεμα μακρύ, ανοικτό στο στήθος και πολύ στενό στη μέση. Στην ομηρική περίοδο τα ρούχα δεν ήταν ραμμένα και στερέωναν στον ώμο με όμορφες πόρπες (καρφίτσες). Τα αρχαία ελληνικά ενδύματα γυναικεία και ανδρικά μπορεί να χωριστούν σ' εσωτερικά (ενδύματα) από τα οποία κυριότερος ήταν ο χιτώνας και σ' εξωτερικά (επιβλήματα), όπως το **"ιμάτιο"** κατά κύριο λόγο, που ήταν κομμάτι υφάσματος που το φορούσαν πάνω από το χιτώνα και ο **"πέπλος"**. Οι άνδρες φορούσαν **"χιτώνα"**, που ήταν λευκός και **"ιμάτιο"** (κάτι σαν πανωφόρι, από μαλλί) που, ανάλογα με το σχήμα του, ονομαζόταν: **"χλαμύδα"**, **"χλαΐνη"**, **"τρίβωνας"**.

² Ελληνική Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια- www.livepedia.gr

Οι εργάτες ντύνονταν πιο απλά και φτωχικά. Οι γυναίκες φορούσαν κάτι ανάλογο με το χιτώνα των ανδρών, τον "πέπλο", ένδυμα με πολλές πτυχές που το έσφιγγαν στη μέση κι από πάνω το ιμάτιο (ένα είδος παλτού) λευκό, από μαλλί ή λινό και γαρνιρισμένο με διάφορα στολίδια. Στο κεφάλι φορούσαν καλύπτρα που έφτανε ως τους ώμους. Τον 7ο και τον 6ο αιώνα οι φορεσιές έγιναν πιο πλούσιες και πιο κομψές. Για πρότυπο είχαν τα ρούχα των ομηρικών χρόνων. Οι άνθρωποι τότε προτιμούσαν περισσότερο το άσπρο χρώμα, όμως το ιμάτιο των ανδρών μπορούσε να είναι και πορτοκαλί και μαύρο. Επίσης και των γυναικών ο πέπλος μπορούσε να είχε διάφορα χρώματα, όπως και το ιμάτιο (πράσινο, γαλάζιο, πορτοκαλί κ.τλ). Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στο ντύσιμο των Ρωμαίων ήταν η "τήβεννος". Οι πολίτες φορούσαν λευκή τήβεννο, ενώ οι νέοι κόκκινη. Οι Ρωμαίοι στρατιωτικοί φορούσαν χλαμύδα. Οι επίσημοι φορούσαν τήβεννο στολισμένη με σχέδια ή με πολύτιμα πετράδια. Στο Βυζάντιο τα ρούχα άλλαξαν από την εποχή του Ιουστινιανού. Τότε άρχισαν να εισάγονται τα μεταξωτά υφάσματα, η ενδυμασία έγινε πιο στενή και είχε κάθε λογής διακοσμήσεις. Για το κεφάλι χρησιμοποιούσαν τις "φακεωλίδες", το "σκιάδιον" κλπ. Όταν οι Γότθοι, οι Γερμανοί και οι Φράγκοι κυριάρχησαν στην Ευρώπη, φορούσαν ένα πολύ ελαφρό και στενό χιτώνα κι εσωτερικό ρούχο, κοντό ως τους μηρούς. Από το 13ο μ.Χ. αιώνα τα ενδύματα στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στη Γαλλία έγιναν πολυτελέστερα. Φορούσαν τα γουναρικά χειμώνα καλοκαίρι. Η μεγάλη πολυτέλεια στο ντύσιμο των Ευρωπαίων παρατηρείται από το τέλος του 15ου αιώνα. Οι άνδρες φορούν φτερά στα καπέλα, δαντέλες γύρω στο λαιμό κλπ. Κατά το 18ο αιώνα παρουσιάζεται η "ρεδιγκότα" για τους άνδρες και το "παννιέ", ο πρόδρομος του "κρινολίνου" για τις γυναίκες και το 1760 εμφανίστηκε το φράκο. Κι ενώ ως τότε οι περισσότεροι άνδρες φορούσαν στενές περισκελίδες και στα πόδια περικνημίδες, κατά το τέλος του 18ου αιώνα επικράτησε το παντελόνι. Στη βυζαντινή εποχή η ενδυμασία, ιδιαίτερα των αυτοκρατόρων και γενικά των ανώτερων τάξεων, φέρνει έντονη την επίδραση της Ανατολής. Χρησιμοποιούνται πολύχρωμα ανατολίτικα βαριά υφάσματα, καμωμένα από μετάξι, μάλαμα και ασήμι. Οι βυζαντινές ενδυμασίες είναι πολύ πιο στενές από όσο ήταν πριν και εφαρμοστές στο σώμα.

Με τη γαλλική επανάσταση το ανδρικό ντύσιμο άλλαξε πολύ. Το παντελόνι επικράτησε, τα μαλλιά δεν πουδράρονταν πια όπως πριν, το καπέλο έγινε πιο απλό. Αντίθετα, οι γυναίκες ντύνονταν πολύπλοκα (πελώρια πλατύγυρα καπέλα, φούστες με πολλές πτυχές, πολύ μακριές που σκούπιζαν τους δρόμους κλπ.). Από την εποχή αυτή η γυναικεία μόδα πήρε τις πιο απίθανες μορφές. Στην Ελλάδα από το 17ο αιώνα επικράτησε η "**φουστανέλα**" (Ρούμελη, Πελοπόννησος, Ήπειρος κ.α.) και η "**βράκα**" στα νησιά και για τις γυναίκες το "**σεγγούνι**" και "**κοντογούνι**" με φαρδιές φούστες. Με τον πολλαπλασιασμό όμως των βιοτεχνιών, την ανάπτυξη του εμπορίου, τ' αποτελέσματα των εφευρέσεων, ιδιαίτερα στο συγκοινωνιακό τομέα, δημιούργησαν νέες συνθήκες ζωής και έδωσαν ομοιομορφία και πρακτικότητα, ειδικότερα στη λαϊκή ενδυμασία. Και έτσι οι λαϊκές ενδυμασίες φοριόνταν μόνο στις παραδοσιακές και στις εθνικές γιορτές. Εκτός από το ένδυμα των ιερέων (άμφια) και των στρατιωτικών (στρατιωτική στολή) υπάρχει και το θεατρικό ένδυμα. Παλιά η ενδυμασία των ηθοποιών της τραγωδίας ήταν συμβατική και κύρια μέριμνά τους ήταν να της δώσουν επιβλητικότητα. Στις αρχές όμως του 18ου αιώνα έκαναν προσπάθειες, να συσχετίσουν την ενδυμασία με τη δράση, την εποχή και το ρόλο. Η εμφάνιση του ρεαλισμού οδήγησε στην αναζήτηση της λεπτομέρειας και της ακρίβειας, για την πιστή απόδοση της ενδυμασίας. Στο σύγχρονο θέατρο, ανάλογα με το έργο και ανάλογα με την αντίληψη του σκηνοθέτη, άλλοτε μεν επιδιώκεται η πιστή απόδοση της αλήθειας και άλλοτε η εντύπωση και η ποιητική έκφραση μάλλον παρά η πιστή αναπαράσταση. Σήμερα η ενδυμασία συμβαδίζει και με την υγιεινή. Το ύφασμα του ενδύματος πρέπει να 'ναι ελαφρύ, να έχει πόρους, για να μπαίνει ο αέρας ως την επιδερμίδα, να βοηθά στο στέγνωμα του ιδρώτα και στην άδηλη διαπνοή (αναπνοή των πόρων του δέρματος). Πρέπει όμως να προσέχουμε πολύ και στα χρώματα των ρούχων, γιατί μερικά βλάπτουν το σώμα, ιδιαίτερα όταν έχουν ορισμένες χημικές ουσίες. Γενικά τα άσπρα χρώματα απορροφούν λιγότερο την εξωτερική θερμότητα από τα σκούρα (και ιδιαίτερα τα μαύρα) και τα φαρδιά είναι πιο ζεστά από τα στενά.»²

² Ελληνική Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια- www.livepedia.gr

Ψάχνοντας την χρυσή τομή του ελάχιστου χώρου κατοικίας σε σχέση με το ανθρώπινο σώμα δεν μπορούμε να μην παρατηρήσουμε τους οργανισμούς που ήδη έχουν βρει και έχουν εφαρμόσει αυτή τη σχέση . Το « βιβλίο» της δημιουργίας που βρίσκεται γύρω μας παρέχει μια πληθώρα τέτοιων οργανισμών-παραδειγμάτων όπου είτε σε κάποια από τις περιόδους της ζωής τους είτε ως μόνιμο και κύριο χαρακτηριστικό τους ρίχνουν φως και απαντούν στα δικά μας ερωτήματα περί χώρου και κατοικίας και ενδύματος. Συγκεκριμένο πεδίο της έρευνας θα αποτελέσουν τα πουλιά ως κατασκευαστές αλλά και ως κάτοικοι .Αυτή η προσέγγιση θα γίνει υπό το πρίσμα του χώρου , των υλικών και των κινήσεων που πραγματοποιούνται εντός της φωλιάς-κατοικίας.

Φωτ. Πηγή :Internet

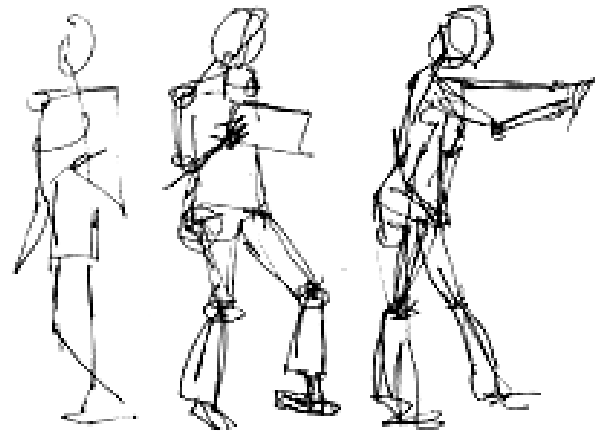
«Προσπαθήσατε ποτέ να υπολογίσετε σε δολάρια την ευχαρίστηση που λαμβάνετε από να δείτε ή να ακούσετε τους πρώτους μετανάστες της άνοιξης; Ο πετρίτης ή αλλιώς κοκκινολαίμης, τα bluebirds και άλλα φέρνουν την ευθυμία σε χιλιάδες ανθρώπους κάθε έτος. Πράγματι, θα ήταν δύσκολο να βρεθεί κανείς, εκτός ίσως στις μεγαλουπόλεις, ο οποίος δεν παρατηρεί την άφιξη τουλάχιστον μερικών πουλιών - οι κοκκινολαίμηδες στο γρασίδι, το κορνάρισμα των άγριων χηνών ή τα σπουργίτια που τραγουδούν από την κορυφή των θάμνων. Τα πουλιά παρουσιάζουν ενδιαφέρον στους περισσότερους ανθρώπους λόγω της παρουσίας τους, των τραγουδιών τους, των χρωμάτων τους, ή των συνηθειών τους. Τα πρόσωπα που ασχολούνται με τη μελέτη της φύσης οδηγούνται σε υπαίθριες περιοχές και έτσι έχουν ανοίξει το πεδίο έρευνας τους σε πολλούς άλλους τομείς.»

Handbook of Nature Study By Anna B. Comstock , Comstock Publishing Company, Inc 1939 , σελ 45

ΠΤΗΝΑ

«Κάθε σπονδυλωτό, δίποδο, ομοιόθερμο και ωτόκο (αυγά με ασβεστολιθικό κέλυφος) ζώο με κεράτινο ράμφος, πούπουλα και φτερά που του δίνουν τη δυνατότητα να πετάει χαρακτηρίζεται ως πουλί.»¹ Βλέποντας τον ορισμό αντιλαμβανόμαστε την κοινή βάση συνθηκών που υπάρχει ανάμεσα στο ανθρώπινο σώμα και σ' αυτό των πτηνών. Και στις δύο περιπτώσεις έχουμε σπονδυλωτούς , δίποδους και ομοιόθερμους (θερμοκρασία σώματος ανεξάρτητη από το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται) οργανισμούς πράγμα που καθορίζει την ελαστικότητα του σώματος , τις κινήσεις και τις προϋποθέσεις επιβίωσης του οργανισμού στο χώρο-περιβάλλον άρα και στο χώρο της κατοικίας του.

Αν και η σύγχρονη κοινωνία επιτάσσει μέρα με τη μέρα νέες ανέσεις ενσωματωμένες στην εικόνα και στον ορισμό της κατοικίας παρ' όλα αυτά η ουσιαστική της σημασία περιλαμβάνει την έννοια της ασφάλειας και της προστασίας των κατοίκων από εξωτερικούς κινδύνους πράγμα που ισχύει ακριβώς και στην περίπτωση των πτηνών.

Φωτ. Πηγή :Internet

«Αχ αγάπη, πως καταφέρνεις
ν' αποχωρίζεσαι απ' το στοιχείο του έρωτα!
πως τ' αφήνεις να φτάνει
σε μιαν ύστατη έκρηξη και να εξαντλείται ,
τη στιγμή που εσύ ατάραχη συντηρείσαι
και ανεβαίνεις όπως το λάδι πάνω απ' το νερό,
για να κρατήσεις αναμμένη την φλόγα
μιας ατελείυτης ημέρας.»

Το τέλειο βρίσκεται στα τιποτένια .

Η μάνα νεοσών που αποκομίζει μέρα-νύχτα σοποριά,
πέτρες , άχυρα, πούπουλα για το χτίσιμο φωλιάς
για τα παιδιά της .

« Όποιος δεν ξυπνήσει τ' άλλο πρωί
να βρει μια φωλιά στο γείσο της ταράτσας
του και να σαστίσει απ' αυτό το στιγμιαίο μήνυμα ζωής
και μαγικής μαστοριάς δεν θα μπορέσει ποτέ να καταλάβει
πως με το ίδιο τιποτένιο υλικό,
αποκόμματα εικονογραφημένων περιοδικών ,
κάποτε και βιβλίων μπορεί να φτάσει κανείς ,
με μιαν ανάλογη μαγική μαστοριά
στην τεχνική της συνεικόνας»

Οδυσσεάς Ελύτης

«Ο κήπος με τις αυταπάτες»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΡΟΣ

Όπως και στην περίπτωση των ανθρώπων έτσι και τα πουλιά ανάλογα με το είδος τους , τις ανάγκες τους και κατά περίπτωση επιλέγουν με μεγάλη προσοχή και λαβαίνοντας υπ' όψιν όλες τις παραμέτρους την περιοχή στην οποία θα χτίσουν τη φωλιά τους. «Τα πουλιά και τα ζώα αναπαράγονται μόνο όταν ικανοποιούνται εντελώς με τις συνθήκες, αν και πολλά αστικά πουλιά πρέπει να αφήσουν τα στάνταρ τους προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιβίωση των ειδών.»³ Η βασική συνθήκη πάνω στην οποία βασίζονται προκειμένου να καταλήξουν σε μία επιλογή είναι η μεγαλύτερη ασφάλεια για την ανατροφή των απογόνων τους. . «Η εδαφική συμπεριφορά είναι ακέρατα στον κύκλο αναπαραγωγής, και τα πουλιά θα υπερασπίσουν έντονα μια περιοχή που έχουν επιλέξει για την αναπαραγωγή ενάντια στους εισβολείς... Υπάρχει επίσης μια ισχυρή διαταγή ραμφίσματος μεταξύ των πουλιών, και των κυρίαρχων ειδών, όπως τα πουλιά drongos, fiscal, shrikes και τα ινδικά αγιοπούλια, που μπορούν να εμποδίσουν άλλα πουλιά που θα επιθυμούσαν να αναπαραχθούν στην περιοχή.»³ Πρόκειται στην ουσία για μια «μάχη» κυριαρχίας τους στην περιοχή.«Κάθε είδος έχει ένα ενστικτώδες σχέδιο να χτίζει και να τοποθετεί τις φωλιές και σπάνια αλλάζει αυτό... μάθετε τη συμπεριφορά του πουλιού.»⁴ Έτσι σα να λέγαμε κάθε πουλί προσπαθεί να φτιάξει τη φωλιά του στην περιοχή που είναι προγραμματισμένο να ζει και που θα μπορέσει να προσφέρει το καλύτερο είδος ζωής στα «παιδιά του».

³ Attracting birds to your garden in South Africa by Lexttes and Roy Tredler, Forword by Keith Kirsten, σελ 50

⁴ Stokes Backyard Bird Book :The Complete Quite to Attracting Identifying and Understanding the birds in your Backyard by Sandy Freed and Phil Guzy, Donald and Lillian Stokes Illustrations 2003, σελ 94

Μέσα από τη διαδικασία της παρατήρησης και της έρευνας μπορεί κανείς να δει ότι υπάρχουν ορισμένες κατηγορίες στις οποίες χωρίζονται οι επιθυμητές περιοχές των πουλιών. Μία πρώτη είναι αυτά που φωλιάζουν σε κοιλότητες. «Μόνο 86 είδη πουλιών στη Βόρεια Αμερική τοποθετούν τις φωλιές τους στις κοιλότητες, όπως στις τρύπες δέντρων ή σε γωνίες κτηρίων. Ένα χαρακτηριστικό παραδείγματα είναι οι δρυοκολάπτες... Επίσης αυτά που φωλιάζουν σε φωλιές σχήματος ανοικτών-φλιτζανιών. Πολλά πουλιά χτίζουν τις φωλιές τους στα ανοικτά κλαδιά των θάμνων ή των δέντρων. Αυτές οι φωλιές είναι γενικά κυπελλοειδείς και ανοικτές στον ουρανό... Μία άλλη κατηγορία είναι αυτά που φωλιάζουν σε φωλιές στο έδαφος : Τα περισσότερα πουλιά φτιάχνουν τις φωλιές τους στο έδαφος, είτε κατασκευάζοντας μια φωλιά σχήματος ενός ανοικτού φλιτζανιού είτε ξύνοντας ένα ρηχό αυλάκι στη γη. Τα πουλιά που φωλιάζουν στο έδαφος περιλαμβάνουν, τους φασιανούς, και πολλά σπουργίτια. Ενώ για το τέλος έχουμε αυτά που φωλιάζουν σε υπόγειες φωλιές. Μερικά πουλιά χτίζουν τις φωλιές τους υπόγεια αλλά πρακτικά κανένα πουλί που φωλιάζει στα κατώφλια δεν τοποθετείται στο έδαφος. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιου υπόγειου πουλιού είναι η Αλκυόνη .Τα πουλιά μπορούμε να πούμε ότι έχουν τόσο συγκεκριμένες προτιμήσεις που για τους δικούς τους λόγους που «δεν θα βρείτε οποιαδήποτε από τα πουλιά που φωλιάζουν σε κοιλότητες, όπως είναι τα bluebirds, να κάνουν μια ανοικτή σαν κούπα φωλιά σε ένα θάμνο, ούτε θα βρείτε οποιαδήποτε από τα πουλιά που κάνουν τις φωλιές τους ανοικτές, όπως τα tanagers, να χρησιμοποιούν πάντα την ίδια φωλιά.»⁴

Κυπελλοειδής φωλιά ανοικτή προς τον ουρανό

Πηγή : en.wikipedia.org

⁴ Stokes Backyard Bird Book :The Complete Guide to Attracting Identifying and Understanding the birds in your Backyard by Sandy Freed and Phil Guzy, Donald and Lillian Stokes Illustrations 2003, σελ 94

Καταλήγοντας συνειδητοποιούμε ότι όπως κάθε ένοικος μέσα στην ανθρώπινη κοινωνία έχει τα δικά του κριτήρια για το που ακριβώς και υπό ποιες συνθήκες θα κατασκευάσει το σπίτι του ή το μέρος που θα διαμείνει έτσι και τα πουλιά είναι πολύ συγκεκριμένα και απόλυτα στο μέρος που τελικά θα τοποθετήσουν τις φωλιές τους και θα μεγαλώσουν τα μικρά τους.

Φωλιά σε κοιλότητα δέντρου
Πηγή : 123rf.com

Φωλιά ανοιχτού φλιτζανιού στο έδαφος
Πηγή : peonyden.blogspot.com

Υπόγεια φωλιά μετά από επίθεση ασβού
Πηγή : Internet

Οι Ερευνητές θέλοντας να μας βοηθήσουν να αντιληφθούμε και να κατανοήσουμε τον τρόπο που αντιμετωπίζουν το φώλιασμα τα πουλιά και τα μέρη που προτιμούν μάς έχουν δώσει περιοχές που μπορεί κανείς να τα συναντήσει. Κάποιες από αυτές είναι φυσικές περιοχές σε κήπους ή δάση όπου βασικές προϋποθέσεις είναι η αίσθηση αποκλεισμού της περιοχής από κινδύνους (απροσπέλαστη από τους εχθρούς των πουλιών) και η ύπαρξη ανοικτού νερού όπου τα πουλιά θα μπορούν να κινηθούν να εγκατασταθούν και να αναθρέψουν μία οικογένεια. «Αρκετά είδη πουλιών τοποθετούν τις φωλιές τους επάνω από το έδαφος και κοιτάζουν φυσικά στις κορυφές δέντρων και σε άλλες κατάλληλες περιοχές. Κατά συνέπεια, ο θολωτός διάδρομος είναι μια πολύ σημαντική περιοχή εν προκειμένω. Τα δέντρα ακακιών, με τις ακανθώδεις ενισχύσεις τους, προσφέρονται ως τα πρωταρχικά μέρη για να τοποθετηθούν οι φωλιές των πουλιών αλλά σχεδόν οποιοδήποτε ψηλό δέντρο με το πυκνό φύλλωμα θα απευθύνεται για το φώλιασμα τους. Ακόμη και ένα δέντρο Bluegun (είδος ευκαλύπτου) θα εξυπηρετήσει έναν σκοπό από την άποψη της ανάγκης των πουλιών για φωλιά. Στην πραγματικότητα, το σπάνιο γεράκι Bat προτιμά αυτό το δέντρο ως το μέρος για να τοποθετήσει τη φωλιά του, όπως και το μαύρο Sparrowhawk σπουργίτι, το οποίο μπορεί να βρεθεί και στα περιθώρια των αστικών περιοχών. Η εξωτική βαλανιδιά είναι μια αγαπημένη τοποθεσία για την κατασκευή φωλιάς από μερικούς υφαντές, και το μαυροκέφαλο Oriole επιλέγει επίσης τους θόλους δέντρων για να φωλιάσει όπως και το γκρι Purplecrested louries, και το Blackeyed Bulbul και την τσίχλα των ελιών. Άλλες περιοχές μέσα στο θολωτό διάδρομο που θα προσελκύσουν την κατασκευή φωλιών για τα πουλιά είναι τα νεκρά κλαδιά. Αυτά είναι γενικά για το σύντομο ανεφοδιασμό στις αστικές περιοχές επειδή οι περισσότεροι κηπουροί τα αφαιρούν. Το νεκρό ξύλο είναι το καλύτερο για φωλιές σε κοίλα μέρη, όπως αυτές που κατασκευάζουν τα πουλιά barbets και οι δρυοκολάπτες, μόλις αυτά μετακομίσουν, προσελκύνονται αμέσως δευτερεύοντες «φωλιαστές», όπως τα πουλιά hoopoes και τα ψαρόνια. Ένα νεκρό δέντρο πρέπει κανονικά να αφαιρεθεί εκτός αν είναι πραγματικά «πληγή» και ενώ δεν θέτει κανένα κίνδυνο.

Είναι εγγυημένο ότι ένα πουλί θα μπει στον πειρασμό να φτιάξει τη φωλιά του στην τρύπα από αυτό το νεκρό κλαδί, το οποίο είναι προφανώς απελπισμένο για ένα δροσερό «σπίτι» από ότι το μεταλλικό ταχυδρομικό κουτί στο φράχτη που ίσως κάποια στιγμή αναγκαστεί να το χρησιμοποιήσει.»⁴

Ένα άλλο μέρος που προτιμάται έντονα από τα πουλιά είναι οι αυτού καθ' αυτού περιοχές αποκλεισμού, περιοχές «απρόσιτες» στους εχθρούς των πουλιών. «Για εκείνους που χτίζουν τις φωλιές τους σε τέτοια μέρη, τα είδη ακακιών είναι μεταξύ των προτεινόμενων δέντρων. Τα αγκάθια σε αυτά τα δέντρα διαμορφώνουν μία ιδανική ενίσχυση για μια νέα φωλιά, και διπλασιάζει την ασφάλεια από τις γάτες και τους αυγό-συλλέκτες. Υπάρχουν διαθέσιμα πολλά διαφορετικά είδη ακακιών, αλλά δεν θα ταιριάξουν όλα στις τοπικές κλιματολογικές συνθήκες... Οι περισσότερες ακακίες μεγαλώνουν γρήγορα εάν οι συνθήκες είναι σωστές θα μείνετε κατάπληκτοι βλέποντας πόσο γρήγορα τα πουλιά τις πλησιάζουν, συχνά φωλιάζουν εκεί προτού τα δέντρα φτάσουν σε ύψος τα δύο μέτρα... τα «ισχυρότερα σχέδια» γίνονται ψηλά ενώ τα πιο αδύνατα δείγματα συμπληρώνουν τις κάτω περιοχές, δημιουργώντας έτσι τα επίπεδα βλάστησης, κάθε ένα από τα οποία θα ταιριάξει σε διαφορετικό είδος πουλιών. Οι θάμνοι στην περιοχή αποκλεισμού, ιδιαίτερα εκείνοι που είναι οπλισμένοι με τα αγκάθια, είναι δημοφιλείς περιοχές για φωλιές για τους ίδιους λόγους όπως είναι τα δέντρα με τα αγκάθια. Οι εγκαταστάσεις όπως το δαμάσκηνο Nathal (*Carissa macrocarpa*) και το μήλο Kei (*Douyalis Caffra*) επίσης αποτελούν καλές επιλογές και έχουν το επιπρόσθετο πλεονέκτημα της πηγής τροφίμων υπό τη μορφή ζουμερών φρούτων.»⁵

⁵ Attracting birds to your garden in South Africa by Lexttes and Roy Tredler, Forword by Keith Kirsten, σελ 51

Τέλος αν και τα περισσότερα πουλιά κοιτάζουν μόνο τα μεγάλα ύψη για να φτιάξουν τη φωλιά τους μια σημαντική ομάδα πουλιών φωλιάζει στο έδαφος και δημιουργεί και εκείνη τις ιδανικές για αυτή συνθήκες για τους κατοίκους της. «Ο πρώτος που πιθανώς έρχεται στο μυαλό μας είναι τα gamebirds, όπως τη φραγκόκοτα και francolins, αλλά υπάρχουν άλλα όπως τα βροχοπούλια... Η φραγκόκοτα μπορεί να βρεθεί (μετά από κάποια καθορισμένη έρευνα) στις καλά-κρυμμένες φωλιές τους μεταξύ της χλόης ή των ποωδών φυτών. Οι φωλιές τους είναι πραγματικά κοιλότητες που δημιουργούνται στο έδαφος, και περιέχουν συχνά έναν μεγάλο αριθμό αυγών. Τα Dikvors και τα βροχοπούλια γεννούν τα αυγά τους στο γυμνό έδαφος, συχνά χωρίς να δημιουργήσουν οποιαδήποτε αλλαγή. Αυτές οι φωλιές είναι επίσης εξαιρετικά δύσκολο να εντοπιστούν και οι γονείς είναι πολύ προσεκτικοί ώστε να οδηγήσουν οποιαδήποτε «κατάσκοπο» μακριά από αυτές. Ένα βροχοπούλι θα προσποιηθεί ακόμη και ένα σπασμένο φτερό για να αποσπάσει έναν εισβολέα. Ο καλύτερος τρόπος να βρεθεί η φωλιά ενός βροχοπουλιού είναι να καθίσει κανείς σαν αδιάφορος, παρακολουθώντας τις κινήσεις του πουλιού. Η υπομονή θα ανταμειφτεί μόλις ανακαλύψετε τη φωλιά, ενώ θα είστε σε θέση να ελέγχετε τα αυγά και τελικά τους νεοσσούς επίσης.»⁶

Ένα Dikvor κλωσάει τα αυγά του στο έδαφος
Πηγή : shutterstock.com

⁶ Attracting birds to your garden in South Africa by Lexttes and Roy Tredler, Forword by Keith Kirsten, σελ 52

Πολλοί είναι αυτοί που ασχολήθηκαν και εξακολουθούν να ασχολούνται με την έρευνα και την παρατήρηση του περιβάλλοντος και της αρχιτεκτονικής που εκείνο διαθέτει προσπαθώντας να συνδέσουν το αποτέλεσμα με τον κατασκευαστή του. «Το ερώτημα για το εάν το χειροποίητο αντικείμενο είναι κατά μία έννοια μέρος του οργανισμού το οποίο το δημιουργεί είναι κάτι που ανακάλυψε ο Dawkins το 1982 στο «Εκτεταμένος Φαινότυπος» Αυτός υποστηρίζει ότι με τον ίδιο τρόπο που υπάρχουν ευαπόδεικτα γονίδια για το σχήμα του σώματος και το χρώμα των ματιών πρέπει να υπάρχουν γονίδια που η φαινοτυπική τους έκφραση να είναι ευδιάκριτη πάνω στην αρχιτεκτονική της φωλιάς ή του ιστού.»⁷ Για να μπορέσουμε να πλησιάσουμε την αρχιτεκτονική των πουλιών είναι σημαντικό να προσπαθήσουμε να καταλάβουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι «αρχιτέκτονες» , τα μέσα που διαθέτουν και το υπόβαθρο πίσω από το οποίο τοποθετούν κάθε υλικό. Σημαντική λοιπόν είναι η «νοημοσύνη» πίσω από την οποία βρίσκεται το σχέδιο κάθε φωλιάς . Τα ζώα κατασκευαστές χτίζουν εμμένοντας στον χρόνο και στην κατασκευή τους ,ενώ ο κόσμος άλλαξε για τους κατασκευαστές και όλους τους άλλους. Μπορεί απλά να θεωρηθούν ως αντικείμενα περιέργειας ή αμφιβολίας αλλά ...είναι εξοπλισμένα για κατασκευή και έχουν συμπεριφορά που εξασφαλίζει ότι η ανατομία αν και μη εξειδικευμένη είναι αποτελεσματικά υιοθετημένη πάνω στα κατασκευαστικά υλικά που διαλέγουν.» ⁸ Όπως κάθε ανθρώπινος αρχιτέκτονας έτσι και κάθε είδος πουλιού έχει ένα συγκεκριμένο τρόπο που σχεδιάζει και κατασκευάζει τη φωλιά τόσο ως προς το σχήμα όσο και ως προς το μέγεθος (ανάλογο του σώματος του) της αλλά και ως προς τα υλικά και την τεχνική κατασκευής της. «Οι φωλιές των πουλιών είναι συνήθως εποχιακές και κατοικήσιμες για λίγο χρονικό διάστημα , η φωλιά από ένα πουλί όπως ο σπίνος (Fringilla Coelebs) έχει μία ζωή

⁷ Bird nests and constructions behavior by Mike Hansell, Cambridge University Press 2000, σελ 5

⁸ Bird nests and constructions behavior by Mike Hansell, Cambridge University Press 2000, σελ 1

εργασίας από το πρώτο αυγό μέχρι τον τελευταίο νεοσσό όχι παραπάνω από 35 μέρες (Harrison 1975), παρ' όλα αυτά οι φωλιές από αρπακτικά πουλιά μπορεί να κρατήσουν για πολλά χρόνια»⁹ Παρατηρώντας τα πουλιά στο ρόλο του κατασκευαστή διαπιστώνουμε ότι παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στον τρόπο μεταφοράς των υλικών , στη σειρά της εργασίας (ποιο υλικό τοποθετείτε πρώτο και ποια έπονται) στη στατικότητα και ανθεκτικότητα της κατασκευής μέσα στο χρόνο αλλά και στην λειτουργικότητα της σύμφωνα με τις ανάγκες του πουλιού. «Το ξεκίνημα της φωλιάς του κοκκινολαίμη έχει πολύ ενδιαφέρον . Στην αρχή πολύ ισχυρό λεπτό άχυρο χλόης, φύλλα και μικρά ξυλαράκια τοποθετούνται και στηρίζονται σε έναν ασφαλή σχηματισμό. Όταν αρκετό αυτού του υλικού συλλέγεται και τακτοποιείται, το πουλί πηγαίνει στην κοντινότερη λακκούβα και γεμίζει το ράμφος του με λάσπη. Αφού και το τελευταίο(υλικό) ενυδατώνεται (ανάλογα με τις ανάγκες περισσότερο ή λιγότερο), το πουλί το παίρνει και το φορμάρει στο σώμα του με το να γυρίζει γύρω και γύρω. Σε κάποια περίπτωση ο συντάκτης πρόσεξε τη μητέρα-πουλί να κάνει αυτό το μέρος του «κτηρίου» αν και ο πατέρας εργαζόταν σχεδόν βιομηχανικά να φέρει τα υπόλοιπα υλικά για το χτίσιμο . Εάν η περίοδος είναι έντονης ξηρασίας και δεν υπάρχει πουθενά μαλακή λάσπη προσιτή, οι κοκκινολαίμηδες μπορούν να χτίσουν χωρίς την ενίσχυση αυτού του ασβεστοκονιάματος .»¹⁰ Άλλο ένα είδος που χτίζει με ιδιαίτερα ενδιαφέρον τρόπο τη φωλιά του είναι τα bluebirds. «Η φωλιά των bluebirds συνήθως χτίζεται στην τρύπα ενός δέντρου ή σε μια κλειστή θέση και είναι φτιαγμένη από μαλακή χλόη . Ένα κοίλο δέντρο μηλιάς είναι μια αγαπημένη περιοχή για να τοποθετηθεί . Στην οικοδόμηση των φωλιών των πουλιών πρέπει να σημειώσουμε ότι μια κοιλότητα βάθους περίπου έξι ιντσών και δέκα ιντσών στο ύψος και το πλάτος αφήνει σε ένα ζευγάρι bluebirds το χώρο για την οικοδόμηση της φωλιάς τους.

⁹ Bird nests and constructions behavior by Mike Hansell, Cambridge University Press 2000, σελ 9

¹⁰ Handbook of Nature Study By Anna B. Comstock , Comstock Publishing Company , Inc 1939 ,σελ 59

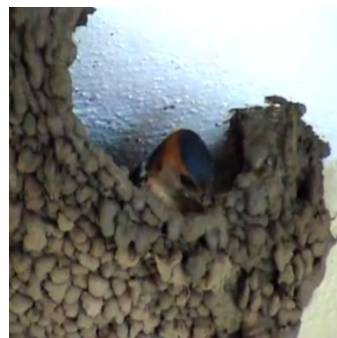
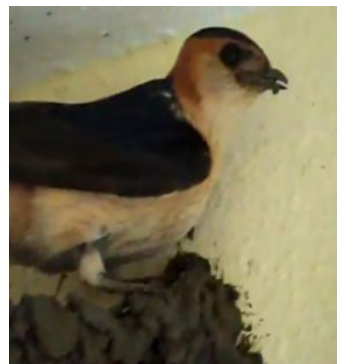
Το άνοιγμα της φωλιάς δεν πρέπει να είναι περισσότερο από δύο ή δύο και μισές ίντσες στη διάμετρο... Το κιβώτιο για το bluebird μπορεί να γίνει από παλιά κομμάτια ξύλο ή μπορεί να είναι τμήμα ενός κορμού δέντρων ,είναι στερεωμένο από έξι έως δεκαπέντε πόδια επάνω από το έδαφος, και σημαντικό για τα πουλιά είναι το χρώμα που βρίσκεται στα εσωτερικά τοιχώματα της φωλιάς.»¹¹

Χελιδονοφωλιά
Πηγή :Internet

Θα ήταν αδύνατο να αναλύσουμε όλα τα είδη πουλιών και τις κατασκευαστικές τεχνικές τους καθώς δεν είναι αυτός ο σκοπός της έρευνας η οποία επικεντρώνεται γενικά στις αρχές κάτω από τις οποίες δείγματα ειδών κατασκευάζουν τις φωλιές τους. Παρ' όλα αυτά μπορούμε από πρώτο χέρι να αντιληφθούμε εύκολα τον τρόπο φωλιάσματος από δύο είδη πουλιών με τα οποία είμαστε εξοικειωμένοι και συναντούμε συχνά στα μέρη μας όπως είναι ο πελαργός και το χελιδόνι. Το χελιδόνι αν και μας επισκέπτεται μόνο τους ζεστούς μήνες κάνει ιδιαίτερα αισθητή την παρουσία του τόσο με τις πτήσεις του όσο και με τις φωλιές του. Το βασικό υλικό της κατασκευής της φωλιάς του είναι οι σβώλοι λάσπης οι οποίοι είναι ανακατεμένοι με σάλιο και αναμεμειγμένοι κατά περίπτωση με άχυρα και άλλα υλικά. Για να κατασκευαστεί μια φωλιά χελιδονιού χρειάζονται περίπου 700-1500 σβώλοι ενώ η κατασκευή της φωλιάς μπορεί να διαρκέσει από 6 έως 18 μέρες .

¹¹ Handbook of Nature Study By Anna B. Comstock , Comstock Publishing Company , Inc 1939 ,σελ 63,64

Τα χελιδόνια χτίζουν τη φωλιά τους

Πηγή: Swallows nest building 2010 - YouTube

Πάνω στην ίδια λογική χτισίματος με τα χελιδόνια βρίσκεται και ένα άλλο είδος πουλιού που κατοικεί στην Ουρουγουάη , το πουλί hornero. Το hornero στην ουσία χτίζει και εκείνο σε γωνίες στο εξωτερικό των σπιτιών και χρησιμοποιεί το συνδυασμό λάσπης με άχυρα με τη μόνη διαφορά από το γνωστό σε εμάς χελιδόνι ότι δε δημιουργεί σβώλους.

ΑΣΤΙΚΟΣ HORNEROS

«Στην Ουρουγουάη είδα φωλιές Horneros παντού με ιδιαιτερότητα ότι χτίστηκε φωλιά στο παράθυρο του κτηρίου όπου ζω. Έχοντας τη φωλιά «εκεί» τράβηξα πάνω από 600 φωτογραφίες . Όλα ξεκίνησαν από περιέργεια και είχα την τύχη να το παρακολουθώ κάθε μέρα . Όταν είδαν τις φωτογραφίες η οικογένεια και οι φίλοι μου εξεπλάγησαν. Σκέφτηκα ότι θα ήταν καλό να ανεθούν οι φωτογραφίες στο διαδίκτυο για να τις μοιραστώ μαζί σας , κυρίως όσοι από εσάς ενδιαφέρονται για το περιβάλλον , οπότε ελπίζω να σας αρέσει. Δεν είμαι φωτογράφος. Η φωλιά χτίστηκε μεταξύ τέλη Σεπτεμβρίου και 30 Νοεμβρίου. Εργάζονταν 8 με 10 ώρες την ημέρα , αλλά όχι Κυριακές!»

Daniel Carajal

Περιοχή με φωλιές πελαργών
Πηγή : ελληνική ορνιθολογική εταιρία

Φωλιά πελαργών
Πηγή : ethnos.gr

«Η πρώτη δουλειά του πελαργού που θα φτάσει στον τόπο όπου θα κλωσήσει, είναι να φροντίσει να εγκατασταθεί σε μια παλιά φωλιά, κατά προτίμηση τη δική του. Αυτή έχει διάμετρο 70-80 εκ. και βρίσκεται χτισμένη πάνω σε κολώνες, στις στέγες και στις καμινάδες των σπιτιών, σε εκκλησίες και καμπαναριά, σε μεγάλα δέντρα, σε ερείπια, σιλό και γενικά σε σημεία που να έχουν ελεύθερο χώρο γύρω για να ελέγχει για πιθανούς θηρευτές . Τη βάση της φωλιάς αποτελούν χοντρά κλαδιά, ως 4 εκ. πάχος, που σκεπάζονται με λεπτότερα, με σβώλους χώμα, χόρτα, κουρέλια, κτλ. Σε οκτώ ημέρες ένα ζευγάρι πελαργών μπορεί να τελειώσει το χτίσιμο μιας καινούργιας φωλιάς. Το αρσενικό φέρνει το υλικό και το θηλυκό το τακτοποιεί. Η φωλιά απαιτεί αδιάκοπη συντήρηση. Εκτός από τις βλάβες που παθαίνει από τη βροχή, το χιόνι και τον αέρα το χειμώνα, πάντα παθαίνει φθορές από το βάρος και την πίεση του σώματος των πουλιών, ιδίως όταν φεύγουν από την φωλιά, και από το συχνό ανακάτεμα, που κάνουν με το ράμφος τους στο υλικό του δαπέδου για να το αερίσουν, όταν γυρίζουν τα αυγά τους. Η φωλιά κάθε φορά που επισκευάζεται, γίνεται όλο και μεγαλύτερη. Τελικά μπορεί να φτάσει να έχει διάμετρο 1,5 μέτρο, ύψος δύο μέτρα και να ζυγίζει πάνω από 40 κιλά.

Στα εξωτερικά εξάλλου κοιλώματα που βρίσκονται στα τοιχώματα της φωλιάς, εγκαθίστανται και βρίσκουν ασφάλεια λευκοσουσουράδες, σπουργίτια, ψαρόνια που οι πελαργοί ανέχονται την συγκατοίκηση μαζί τους μιας και καθαρίζουν την φωλιά του από διάφορα ενοχλητικά παράσιτα . Όταν υπάρχουν λίγες φωλιές και πολλοί πελαργοί που τις διεκδικούν, τα τσακώματα είναι συχνά και πολλές φορές οι μάχες τελειώνουν με το θάνατο του ενός αντίπαλου.»¹²

Πελαργός συλλέγει υλικά
για τη φωλιά του
Πηγή : Internet

Πελαργοί επισκευάζουν τη
φωλιά τους
Πηγή :Prasinokosmos.gr

Μελετώντας με προσοχή την παραπάνω ύλη μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι ανεξάρτητα από το μέρος στο οποίο κάθε είδος χτίζει τη φωλιά του και από τα υλικά που χρησιμοποιεί ,οι φωλιές των πουλιών διακρίνονται σε δύο είδη βάσει της τεχνικής και της μορφολογίας στις πλεκτές (αυτές που κατασκευάζονται από άχυρα , κλαδάκια που πλέκονται μεταξύ τους) και αυτές που περιστοιχίζονται από ενιαίες μασίφ επιφάνειες είτε αυτές είναι μέσα στη γη είτε σε κουφάλες δέντρων και σε κοιλότητες. Στην ουσία πρόκειται για ένα διαχωρισμό διαφορετικής αίσθησης εκ του εσωτερικού της φωλιάς .Στο κατασκευαστικό μέρος της εργασίας και της έρευνας θα γίνει μια προσέγγιση της αίσθησης που δίνεται μέσα στη φωλιά τόσο από την άποψη του χώρου που χρειάζεται το σώμα όσο και του υλικού από το οποίο είναι φτιαγμένη .

¹² www.ornithologiki.gr

Κάνοντας ένα διαχωρισμό και μία ομαδοποίηση των περισσότερων φωλιών διακρίνουμε τέσσερις κατηγορίες βάσει του τρόπου κατασκευής τους. Μία πρώτη είναι η χτιστή φωλιά όπου σαν κύριο υλικό έχουμε τη λάσπη και το σάλιο του πουλιού. Αυτή χτίζεται είτε κατασκευάζοντας σβώλους, είτε απλώς τοποθετώντας το μίγμα και λειαινώντας την επιφάνεια της φωλιάς. Ένας δεύτερος τρόπος κατασκευής είναι το σκάψιμο κοιλοτήτων είτε σε κάποιο δέντρο είτε στο έδαφος προκειμένου να εγκαταστήσουν εκεί τη φωλιά τους. Η τρίτη διαδικασία με την οποία τα πουλιά φροντίζουν για να φωλιάσουν είναι το πλέξιμο της ενώ πολλά από τα είδη χρησιμοποιούν τόσο το πλέξιμο όσο και το χτίσιμο σαν μικτή διαδικασία για τη φωλιά τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα πουλιού που πλέκει τη φωλιά του είναι ο γνωστός σε πολλούς ως υφαντής. Το αποτέλεσμα του πλεξίματος της φωλιάς είναι αυτό που καθορίζει αν ο κατασκευαστής-αρσενικός θα μπορέσει να προσελκύσει το βλέμμα του θηλυκού και τελικά να ζευγαρώσει. Σε περίπτωση που δε συμβεί αυτό τότε καταστρέφει τη φωλιά του και αρχίζει πάλι το πλέξιμο ελπίζοντας ότι αυτή τη φορά η τεχνική του δε θα μείνει απαρατήρητη από τις θηλυκές του είδους. Πρόκειται για έναν πλέκτη άριστης τεχνικής ο οποίος χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη του το γρασίδι και διάφορα τμήματα φυτών τα οποία πληρούν τις προδιαγραφές των υλικών κατασκευής που επιθυμούν. Η πρώτη γεωμετρία που δημιουργεί είναι ένας δακτύλιος όπου ως μέτρο και διάμετρο του χρησιμοποιεί το ίδιο του το σώμα, πράγμα που ισχύει και στην διαδικασία κατασκευής και μιας χτιστής φωλιάς. Στη συνέχεια αρχίζει να γεμίζει τα πλαϊνά έχοντας πάντα το σώμα του ως κατευθυντήριο όργανο στο έργο που πραγματοποιεί. Πρόκειται για ένα κρεμασμένο διχτυωτό κουκούλι με ένα άνοιγμα ως είσοδος της φωλιάς.

Φωλιές υφαντή λίγο πριν έρθουν τα θηλυκά για την επιλογή φωλιάς και αρσενικού για ζευγάρι

Πηγή : BBC Home Making Weaver Bird- YouTube

Ένα είδος πουλιού που φτιάχνει τη φωλιά του με μεικτό τρόπο κατασκευής είναι ο κοκκινολαίμης. Το εξωτερικό τμήμα της φωλιάς είναι κυρίως πλεκτό ενώ το εσωτερικό είναι χτιστό και οριοθετείται για άλλη μία φορά βάσει του σώματος του πουλιού κάνοντας κυκλικές κινήσεις.

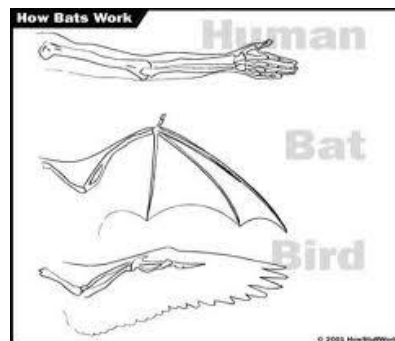
Πηγή : Robin Building a nest- YouTube

Είναι αλήθεια ότι όλοι οι άνθρωποι αγωνίζονται και επιθυμούν διακαώς να αποκτήσουν μία «στέγη» πάνω από το κεφάλι τους, εννοώντας μία κατοικία ή αλλιώς ένα σπίτι μέσα στο οποίο αισθάνονται ασφάλεια και προστασία τόσο από τους εξωτερικούς κινδύνους όσο και από τα καιρικά φαινόμενα. Τα πουλιά όμως σε αντιδιαστολή αν και φροντίζουν για την προστασία τους χτίζουν τις φωλιές τους ανοιχτές χωρίς κάποιο σκέπασμα ώστε να αποτρέπεται η βροχή κυρίως να εισέρχεται στο εσωτερικό. Μήπως όμως αυτό έχει να κάνει με κάποια λειτουργία του ίδιου τους του σώματος; Πράγματι αυτό ισχύει.

«Έχετε παρατηρήσει ποτέ ότι τα πουλιά φαίνεται να δαπανούν πολύ χρόνο περιποιούμενα τα φτερά τους με το ράμφος τους; Αφιερώνουν ώρες ολόκληρες κάθε μέρα χωρίς προφανώς να κάνουν τίποτα άλλο από το να ανακατεύουν τα φτερά τους. Είτε είναι παπαγάλοι είτε πελεκάνοι είτε σπουργίτια είτε φλαμίγκο, όλα τηρούν αυτή την καθημερινή τελετουργία. Γιατί; Μήπως προσπαθούν απλώς να είναι ευπαρουσίαστα; Ο πραγματικός λόγος είναι πολύ πιο ουσιώδης από αυτό. Τα πουλιά χρειάζονται αυτές τις περιόδους περιποίησης τόσο πολύ όσο χρειάζονται και τα αεροσκάφη επιμελή συντήρηση. Στην πραγματικότητα, η διατήρηση του φτερώματος σε άριστη κατάσταση είναι ζήτημα ζωής και θανάτου για τα πουλιά. Τα φτερά τους υφίστανται μεγάλες φθορές, και η περιποίηση, όχι μόνο τα διατηρεί καθαρά και χωρίς παράσιτα, αλλά επίσης συντηρεί τις αεροδυναμικές τους λειτουργίες.

Το καθημερινό πρόγραμμα περιποίησης περιλαμβάνει το «κλείσιμο σαν φερμουάρ» όποιων μυστάκων έχουν διαχωριστεί στα φτερά των πουλιών. Όταν οι μυστακές είναι αγκιστρωμένοι κατάλληλα μεταξύ τους, το φτερό δίνει αποτελεσματικότερη άνωση στο πουλί. «Δύο ομάδες φτερών χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή», εξηγεί το *Βιβλίο των Πουλιών της Βρετανίας (Book of British Birds)*, «τα φτερά πτήσης στις φτερούγες και τα “πηδαλιούχα” φτερά της ουράς».

Τα πουλιά δίνουν επίσης συνεχή μάχη για να κρατήσουν τα παράσιτα υπό έλεγχο. Τα μικροσκοπικά παράσιτα, εκτός του ότι θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του πουλιού, στην πραγματικότητα τρώνε τα φτερά. Οι φυσιδίφες έχουν παρατηρήσει ότι τα πουλιά που έχουν κατεστραμμένο ράμφος δεν μπορούν να περιποιηθούν τον εαυτό τους κατάλληλα με αποτέλεσμα να φιλοξενούν πολύ περισσότερα παράσιτα στα φτερά τους από τα φυσιολογικά πουλιά. Για να διευκολυνθούν στην αφαίρεση των παρασίτων, μερικά είδη πουλιών φτάνουν

Πηγή :
personal.strath.ac.uk

στο σημείο να καλύπτονται με μυρμηγκία, των οποίων το μυρμηκικό οξύ δρα προφανώς ως αποτελεσματικό εντομοκτόνο . Τελικά, τα φτερά χρειάζονται λίπανση. Το λάδι στα φτερά παρέχει μια αδιάβροχη επιστρωση στα υδρόβια πουλιά, ενώ όλα τα πουλιά προστατεύονται καλύτερα από τον καιρό όταν τα φτερά τους είναι καλολαδωμένα. Από πού προέρχεται το λάδι; Ένας ειδικός αδένας που είναι γνωστός ως ουροπυγιάκος αδένας, ο οποίος βρίσκεται ακριβώς πάνω από την ουρά, εκκρίνει λάδι και κερί, τα οποία το πουλί μεταφέρει με υπομονή στα φτερά του. Για άλλη μια φορά, τα φτερά πτήσης λαβαίνουν ιδιαίτερη προσοχή στη διάρκεια της διαδικασίας. Επομένως δεν πρέπει να βγάζουμε το συμπέρασμα ότι τα πουλιά χασομερούν όταν περιποιούνται τα φτερά τους με το ράμφος τους. Ομολογουμένως, αυτή η διαδικασία βοηθάει τα πουλιά να διατηρούν καλή εμφάνιση αλλά τα διατηρεί επίσης και υγιή. Στον κόσμο των πουλιών, η περιποίηση των φτερών είναι θέμα επιβίωσης.»¹³

¹³ Περιοδικό «Ξύπνα» ,22 Απριλίου 2004, σελ 23,24 - (ιστοσελίδα: www.jw.org/el διαδικτυακή βιβλιοθήκη)

Φωλιά , φωλιάζω , φώλιασμα, χουχούλιασμα ...

Ποια είναι η έννοια ; Τι πηγή αποτελεί για περεταίρω έρευνα;

«-φωλιάζω

1. (για πτηνά) κατασκευάζω φωλιά και μπαίνω μέσα

συνώνυμα: φωλεύω

2. (για ζώα)βρίσκομαι ή κρύβομαι στη φωλιά μου

συνώνυμα: φωλεύω

3. (για ζώα)διανύω την περίοδο της χειμερίας νάρκης στη φωλιά μου

4. (μεταφορικά για ανθρώπους) μπαίνω κάπου και κρύβομαι

συνώνυμα: τρυπώνω, χώνομαι

5. (μεταφορικά για συναισθήματα) υπάρχω μέσα σε κάποιον/

κάτι , χωρίς να γίνεται αντιληπτή η παρουσία μου»¹⁴

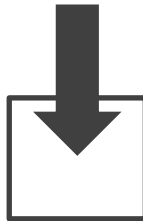
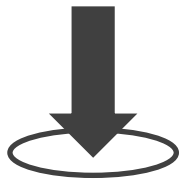
Που μπορούμε να μπούμε , να τρυπήσουμε και να χωθούμε;

Αυτές οι έννοιες είναι έννοιες ζεστασιάς , χαλάρωσης και ηρεμίας. Με ποιες στάσεις σώματος , τι γεωμετρία και τι συνθήκες συνδέονται;

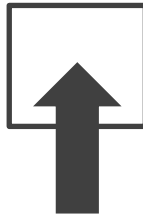
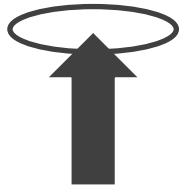
¹⁴ el.wiktionary.org λήμμα φωλιάζω

Στη πραγματικότητα αυτή η αίσθηση ζεστασιάς και ασφάλειας δίνεται από το γεγονός ότι το σώμα περιτριγυρίζεται από μια επιφάνεια στην ουσία περιέχεται μέσα στην κατασκευή .Αυτή η ιδανική απόσταση σώματος και κατασκευής δίνει τη δυνατότητα στο περιέχον σώμα τόσο να κινείται όσο και να βρίσκεται στη δική του ιδανική στάση , ικανοποιώντας τις εκάστοτες συνθήκες άνεσης. Εμπεριέχει επίσης τις έννοιες της απομόνωσης και του ιδιωτικού χώρου καθώς και τις συνθήκες ενός ατομικού χώρου. Πρόκειται για κατοικία τελικά; Ρούχο ; Κάτι ενδιάμεσο; Ή ίσως κάτι άλλο; Σίγουρα κάτι που να πληροί όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις.

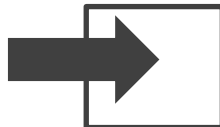
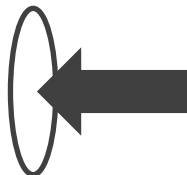
Κίνηση και γεωμετρία

Πάνω

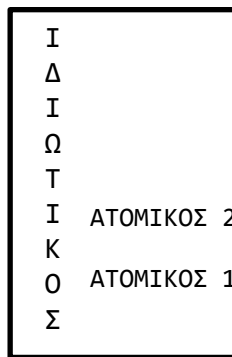
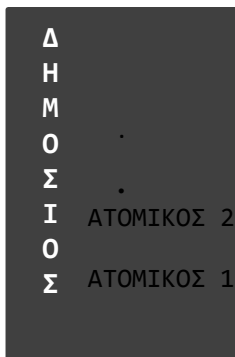

Κάτω

Πλάι

Αρχίζοντας από μικρή ηλικία κάθε άνθρωπος προσπαθεί να βρει χώρο για τον εαυτό του όχι μόνο στο χάος του δημόσιου χώρου αλλά και στον ιδιωτικό χώρο του σπιτιού του. Στην ουσία η κατοικία με την έννοια με την οποία την αντιλαμβανόμαστε σήμερα είναι ιδιωτικός χώρος αλλά όχι ατομικός χώρος. Η αναζήτηση για αυτού του είδους χώρο ξεκινά από πολύ μικρή ηλικία , από την παιδική κιόλας. Κάθε ένα παιδί ψάχνει το μέρος που νιώθει μόνο του ενώ πολλές φορές επεμβαίνει στο χώρο ακόμη και τον κατασκευάζει. Πρόκειται συνήθως για έναν κλειστό χώρο όπου ο λόγος του σώματος και του χώρου είναι πολύ κοντά στο 1 και εξυπηρετεί τις ανάγκες που τα παιδιά έχουν ορίσει. Στις περισσότερες περιπτώσεις είναι κλειστός από όλες τις πλευρές, από μη διαπερατές επιφάνειες ώστε να μένουν μακριά τα «αδιάκριτα βλέμματα» και να δημιουργείται μία αίσθηση απομόνωσης. Εκεί τα παιδιά χτίζουν το δικό τους κόσμο με άξονα μέτρησης το δικό τους παιδικό σώμα. Ενώ όλος ο κόσμος γύρω τους είναι σχεδιασμένος για τις ανάγκες μεγέθους των «μεγάλων» αυτός ο ατομικός χώρος έχει επίκεντρο τις δικές τους προδιαγραφές. Αυτή όμως η ανάγκη δεν σταματάει να υπάρχει όταν τα χρόνια περνούν και μεγαλώνουμε. Υπάρχει έμφυτη η τάση να έχουμε χρόνο αλλά και χώρο να απομονωνόμαστε πράγμα που ίσως είναι δύσκολο ακόμα και στο ίδιο μας το σπίτι. Χρειαζόμαστε ένα χώρο με επίκεντρο και μονάδα μέτρησης το ίδιο μας το σώμα .

Όταν ήμουν μικρή ήμουν ένα αρκετά υπερκινητικό και ζωντανό παιδί. Αγαπούσα το κρυφτό ,μπορώ να πω ήταν το αγαπημένο παιχνίδι .Μου άρεσαν οι στενοί χώροι, οι πολύ πολύ περιορισμένοι. Ένιωθα ότι εγώ ήμουν αρχηγός μέσα τους. Ακόμη και να μην έπαιζα κρυφτό ,εγώ κρυβόμουν. Τη μία φορά για να προσελκύσω το ενδιαφέρον των γονέων μου ... θυμάμαι χαρακτηριστικά τη φορά που αρρώστησε η αδερφή μου, ζήλεψα τόσο πολύ που πρόσεχαν εκείνη , της έφτιαχναν τσάι ,τη ρωτούσαν κάθε τόσο πως νιώθει , έτσι πήρα την απόφαση να ενεργήσω ...και να κρυφτώ. Το «δικό μου» μέρος ήταν το κάτω μέρος από ένα γραφείο-βιβλιοθήκη, στο μέρος όπου μπαίνουν τα πόδια. Ήταν στη γωνία του δωματίου , τραβούσα και την καρέκλα μπροστά μου και δε φαινόμουν. Εκεί ζωγράφιζα, έπαιζα με φανταστικά σενάρια βγαλμένα από τον κόσμο των μεγάλων, το έκανα σπίτι μου και κερνούσα με τα κουζινικά μου τις φανταστικές μου φίλες που έρχονταν για επίσκεψη. Το ίδιο λοιπόν έκανα και εκείνη τη μέρα. Μπήκα μέσα στο «καταφύγιό» μου και περίμενα υπομονετικά να αντιληφθούν την απουσία μου. Εκείνη τη μέρα δεν είχα κανένα σενάριο στο μυαλό μου και να πω την αλήθεια ούτε είχα όρεξη για παιχνίδια και κάτι τέτοιο.

Τα λεπτά περνούσαν αλλά καμία κίνηση. Η στεναχώρια μου άρχισε να μεγαλώνει λεπτό προς λεπτό. Κάποια στιγμή και ενώ τα πρώτα δάκρυα ήταν έτοιμα να κυλήσουν το φως από το δωμάτιο άναψε και τα πόδια από τους γονείς μου φάνηκαν στο οπτικό μου πεδίο. Τράβηξαν την καρέκλα και με έβγαλαν από την κρυσώνα μου, με φίλησαν και με διαβεβαίωσαν πως η αγάπη για τα παιδιά όσο μοιράζεται γίνεται όλο και μεγαλύτερη. Τελικά ξάπλωσα δίπλα στην αδερφή μου και εγώ και απολάμβανα όλες τις ανέσεις, φρεσκοστημμένους χυμούς , αγαπημένα φαγητά, βιντεοκασέττες και χωρίς να είμαι άρρωστη. Ένα άλλο παιχνίδι που είχα το έπαιζα στο σπίτι της γιαγιάς . Είχε ένα μεγάλο στρογγυλό τραπέζι στο σαλόνι όπου καθόμασταν και συνήθως το είχε σκεπασμένο με μακριά τραπεζομάντηλα . Μόλις άκουγα την αυλόπορτα να ανοίγει έμπαινα από εκεί κάτω και περίμενα το υποψήφιο «θύμα» . Πόσο μου άρεσε να μην γνωρίζει κανείς ότι είμαι εκεί. Μόλις καθόταν εγώ άρχισα να τον πειράζω για να αναρωτιέται τι συμβαίνει. Τελικά όλοι με καταλάβαιναν αλλά έκαναν ότι ξαφνιάζονταν και τρόμαζαν. Θυμάμαι επίσης τα καλοκαίρια η μαμά έβγαζε στη βεράντα μας μία πολυθρόνα με ξύλινο σκελετό όπου όλα τα μαξιλάρια ήταν αποσπώμενα.

Τα έβγαζα ,καθόμουν στην ξύλινη βάση και τοποθετούσα γύρω μου τα μαξιλάρια ώστε να δημιουργηθεί ένας κλειστός- σκεπασμένος χώρος . Και τι δεν έπαιζα εκεί. Ήταν φοβερά. Ακόμα και τώρα όταν βλέπω αυτή την πολυθρόνα θυμάμαι ακόμη και τη σειρά με την οποία τακτοποιούσα τα μαξιλάρια για να μπω μέσα...

*Τι μπορεί όμως να είναι ο ατομικός χώρος ενός παιδιού;
Οι «μεγάλοι» συνήθως κλείνονται σε μικρά δωμάτια του σπιτιού τους (μπάνιο-) για να βρεθούν μόνοι τους. Τα παιδιά όμως τολμούν να ψάξουν το δικό τους ατομικό χώρο ή ακόμη και να τον κατασκευάσουν.*

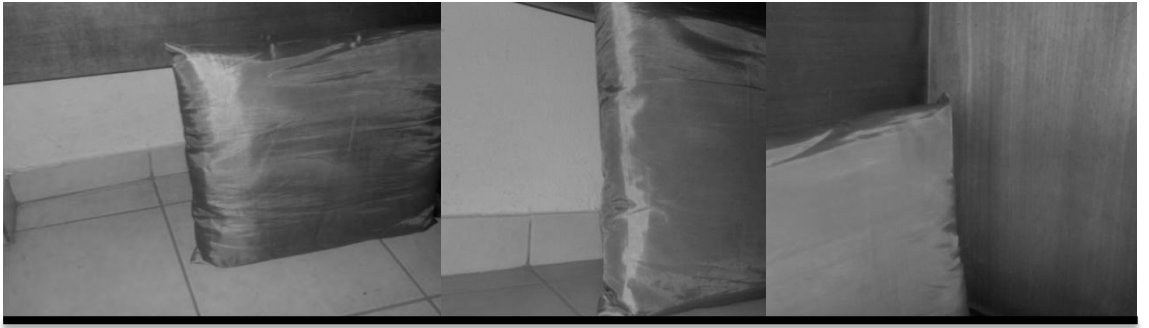
Πιθανοί ατομικοί χώροι:

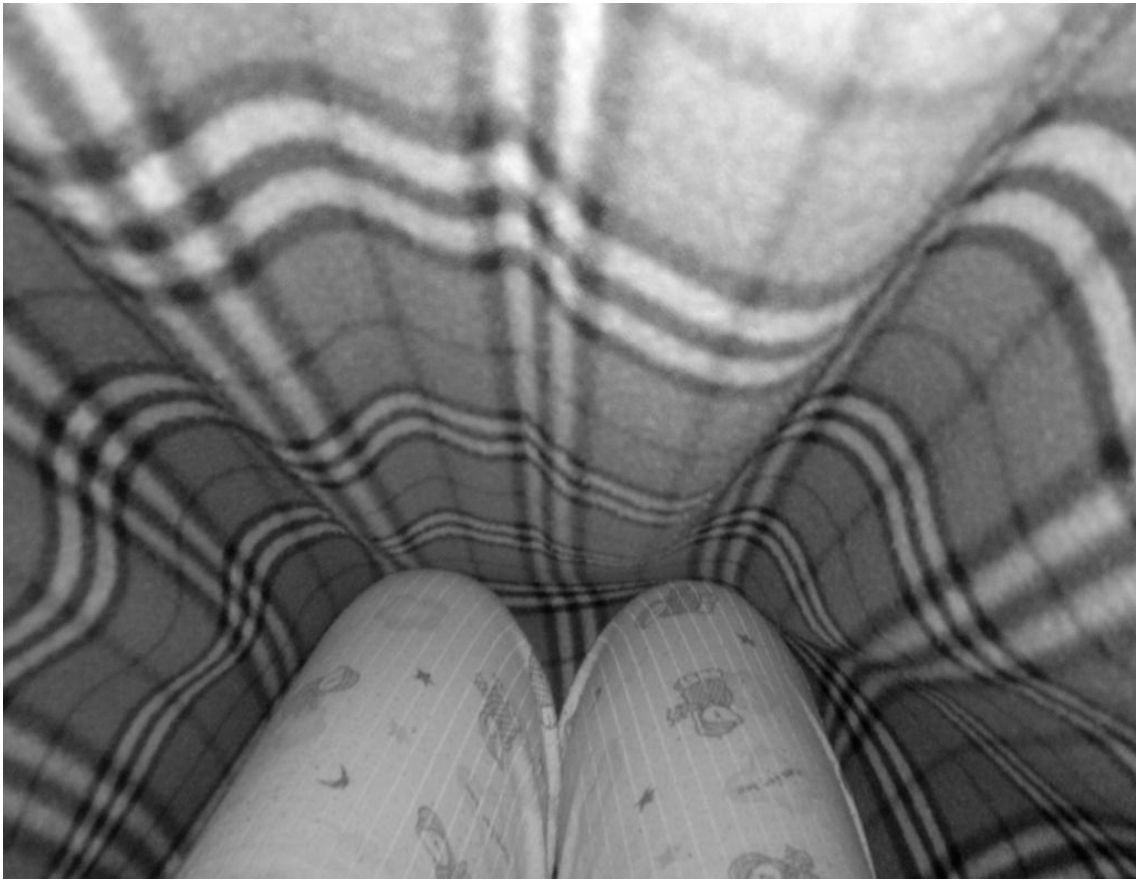
- χώροι ανάμεσα σε έπιπλα*
- χώροι ανάμεσα σε έπιπλα με επιφάνειες υφασμάτων*
- χώροι δημιουργημένοι από επιφάνειες υφασμάτων*
- χώροι κάτω από έπιπλα ή με τροποποίηση επίπλων (κάτω από κάτι , πάνω ... κοκ)*
- χώροι δημιουργημένοι από μικρά καθημερινά αντικείμενα*

Χώροι που εγώ ως παιδί χρησιμοποιούσα ως ατομικούς:

- κάτω από το τραπέζι της κουζίνας*
- κάτω από το τραπέζι της τραπεζαρίας*
- ανάμεσα σε καρέκλες με σεντόνι ή ύφασμα*
- κάτω από κουβέρτα*
- πολυθρόνα τροποποιημένη*
- κάτω από το γραφείο*
- κάτω από σχηματισμένες ομπρέλες*

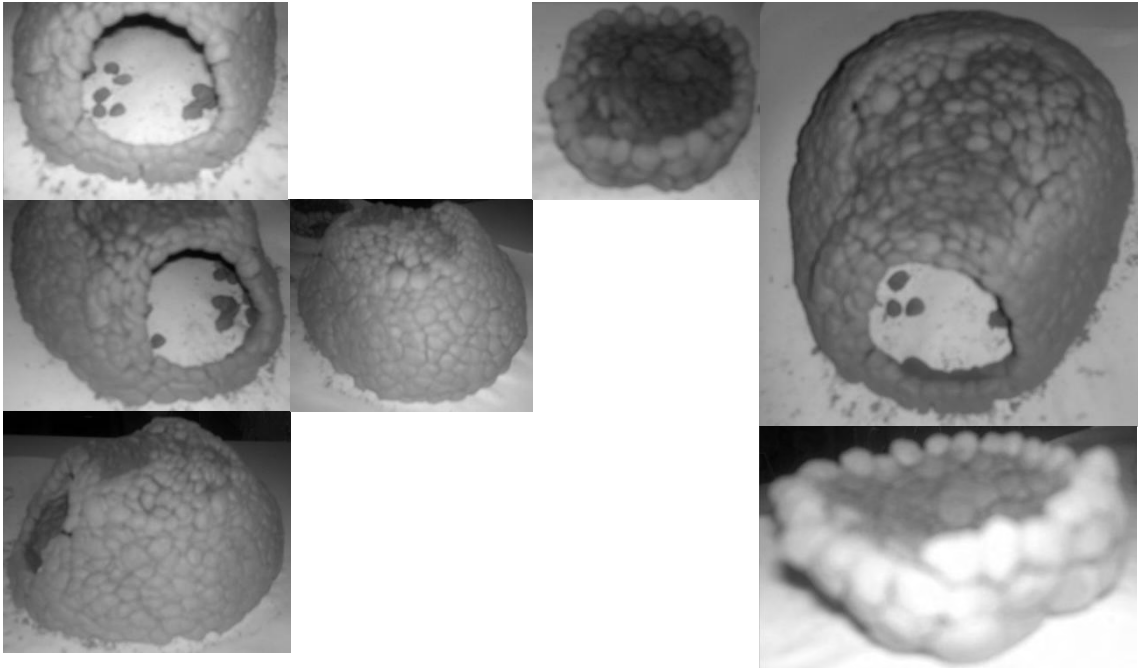

Στην πρώτη σειρά φωτογραφιών έχουμε την εσοχή που δημιουργείται από τον πάγκο της κουζίνας σε συνδυασμό με το τραπέζι της κουζίνας. Η ύπαρξη του σώματος του καλοριφέρ προσφέρει σε μεγαλύτερο βαθμό την αίσθηση ζεστασιάς. Στην επόμενη παρουσιάζεται ο χώρος κάτω από το τραπέζι της τραπεζαρίας , ενώ αμέσως μετά βλέπουμε το χώρο κάτω από το γραφείο. Παρακάτω υπάρχει η κατασκευή με τις ομπρέλες σε μία γωνιά του σπιτιού και τέλος η αίσθηση της επιφάνειας της κουβέρτας και η απόσταση του με το σώμα από το εσωτερικό της.

Ο πουαντιγισμός στη γλυπτική

Τα χελιδόνια και γενικώς τα πουλιά που συνηθίζουν να χτίζουν τις φωλιές τους με σβώλους μπορούν να θεωρηθούν ότι εφαρμόζουν την τεχνική του πουαντιγισμού στη γλυπτική. Ο σβώλος στην πραγματικότητα αποτελεί τη μονάδα που επαναλαμβάνεται και δημιουργεί κατασκευές όπως αυτές των φωλιών. Αυτή η τεχνική δημιουργεί σταθερές κατασκευές ενώ η χρήση μιας κολλώδους ουσίας είναι απαραίτητη ώστε να επιτευχθεί η ενοποίηση των μονάδων μεταξύ τους. Η κυκλική γεωμετρία κάνει ακόμα πιο σταθερές τις κατασκευές αφού υπάρχει απουσία γωνιών, σημείων εύθραυστων για την κατασκευή.

Κατασκευαστικές απόπειρες χτιστής φωλιάς με πηλό

ΠΛΕΚΤΕΣ ΦΩΛΙΕΣ

Πλεκτική φωλιά κατασκευασμένη από πουλί

ΠΛΕΞΙΜΟ

Πάνω στη λογική του υφαντή και της πλεκτής φωλιάς αντιστοιχεί το γνωστό σε όλους μας πλέξιμο. Αν και η διαδικασία αυτή από το πουλί γίνεται με τη χρήση του ράμφους και του ενός ποδιού του από εμάς γίνεται είτε από το βελονάκι, είτε από το πλέξιμο με τις δύο βελόνες. Επειδή τα πουλιά χρησιμοποιούν δύο εργαλεία (ράμφος και πόδι) για το πλέξιμο της φωλιάς του, θα χρησιμοποιήσουμε αντίστοιχα και εμείς δύο, τις δύο βελόνες πλεξίματος που από πολύ παλιά οι γιαγιάδες μας χρησιμοποιούσαν. Αν και η τεχνική από το βελονάκι παρουσιάζει εξίσου σημαντικό ενδιαφέρον σαν διαδικασία, η τεχνική του πλεξίματος με δύο βελόνες πληροί σε σημαντικότερο βαθμό τα κριτήρια σε σχέση με τις προϋποθέσεις πλεξίματος του πουλιού. Εκτός της χρήσης δύο εργαλείων, έχουμε τη δημιουργία μεγάλων επιφανειών, μιας μεγαλύτερης ελαστικότητας στην επιφάνεια αλλά και μια συνέχεια κόμπων και δεσμάτων που ταιριάζουν περισσότερο στις πλεκτές φωλιές των πουλιών σε σχέση με τις θηλιές που τραβιούνται από το «τσιγκελάκι» της τεχνικής από το βελονάκι.

Πηγή : kerasopites.blogspot.com

Πηγή : ymca.gr

Πηγή :ymca.gr

=

Πηγή :aksioperienga.blogspot.com

Πλέξιμο και Ψυχολογία

Στη διάρκεια των ετών έχουν υπάρξει αλλαγές στη διαδικασία του πλεξίματος. Πολλοί νέοι πλέκτες ανακαλύπτουν την ευχαρίστηση και τα θεραπευτικά οφέλη αυτής της παραδοσιακής τέχνης. Σε έναν όλο και περισσότερο φρενιτιώδη, μηχανοποιημένο κόσμο, πολλοί άνθρωποι ελκύονται ακριβώς από το αντίθετο . Ο στοχαστικός ρυθμός του πλεξίματος στον πολυάσχολο ρυθμό της καθημερινής ζωής είναι μία ευκαιρία χαλάρωσης και σύνδεσης της παράδοσης και της δημιουργικότητάς .Αν και τα εμπορικά πλεκτά ενδύματα είναι συχνά πολύ φτηνότερα από τα χειροποίητα, δεν υπάρχει καμία σύγκριση στην ποιότητα, ή στην ικανοποίηση της κατασκευής ενός μοναδικού ενδύματος. «Σκεφτείτε το πλέξιμο ως επένδυση, χρόνος και χρήματα που ξοδεύετε ανταμείβετε καλά με ένα όμορφο πλεγμένο στοιχείο που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε, να θαυμάσετε και να αγαπήσετε για τα επόμενα χρόνια.»¹⁵

¹⁵ Handmade Style Knit ,Murdoch books Pty 2006, εισαγωγή

«Τα παλαιότερα επιζώντα κομμάτια του αληθινού πλεξίματος είναι από την Αίγυπτο και μπορούν να χρονολογηθούν κατά προσέγγιση μεταξύ 1000 και 1400 Μ.Χ. Οι πρώτες αναφορές στο αληθινό πλέξιμο είναι από τον πρόωρο 14ο αιώνα. Η πρώτη πλεκτική εμπορική συντεχνία καθιερώθηκε στο Παρίσι το 1527, και το εμπόριο παρέμεινε αρσενικά εξουσιασμένο για τους επόμενους αιώνες. Η Μεγάλη Βρετανία είχε μια αναπτυσσόμενη βιομηχανία στο πλέξιμο, ειδικά της γυναικείας κάλτσας, στους αιώνες 14ος και 15ος. Στις διάφορες ομάδες σκωτσέζικων νησιών στον 17ο και τον δέκατον όγδοο αιώνα, ολόκληρες οι οικογένειες συμμετείχαν στην κατασκευή των πλεκτών ενδυμάτων. Τα πλεκτά πουλόβερ ήταν ουσιαστικά στις αλιεύοντας κοινότητες αυτών των νησιών... Τα σχέδια ήταν μερικές φορές συγκεκριμένα για μια συγκεκριμένη οικογένεια, επιτρέποντας στους χαμένους ναυτικούς να προσδιοριστούν από το πουλόβερ που φορούσαν. Η πρώτη πλεκτική μηχανή, με σκοπό να κάνει τις γυναικείες κάλτσες, εφευρέθηκε στο Νότιγγαμ, της Αγγλίας, το 1589 από το William Lee, ένα κληρικό. Αργότερα, η Βιομηχανική Επανάσταση το κατέστησε πιθανό να περιστρέψει το νήμα της ομοιόμορφης συνέπειας και επέτρεψε επίσης τη μαζική παραγωγή του πλεκτού υφάσματος. Οι γυναίκες ήρθαν να απασχοληθούν στα εργοστάσια και η διαθεσιμότητα των φτηνότερων παραγμένων μαζικά πλεκτών αγαθών, οδήγησαν στη μείωση του κατ' οίκον πλεξίματος. Στους πιο πρόσφατους χρόνους, η δημοτικότητα του πλεξίματος κυμαίνεται. Στη δεκαετία του '40, η εν καιρώ πολέμου αυστηρότητα ,το έκανε μια ανάγκη, στη δεκαετία του '50 και τη δεκαετία του '60, ήταν μοντέρνο πάλι και μέχρι τη δεκαετία του '80, είχε μειωθεί παγκοσμίως. Εντούτοις, από τη στροφή αυτού του αιώνα, το πλέξιμο έχει βρεθεί σε άνοδο πάλι. Η τεχνολογία και η βιομηχανία, οι ίδιοι οι παράγοντες που συνέβαλαν στην προηγούμενη πτώση του, είναι τώρα εν μέρει αρμόδιες για την ανανεωμένη δημοτικότητά της το πλήθος φανταχτερών, εξωτικών, πολύχρωμων και ιδιαίτερα κατασκευασμένων νημάτων που κατασκευάζονται τώρα έχουν προσελκύσει πολλούς νέους πλέκτες στην ευχαρίστηση αυτής της παραδοσιακής όμως άχρονης τέχνης.»¹⁶

¹⁶ Handmade Style Knit ,Murdoch books Pty 2006 ,εισαγωγή

Σημαντικό για το αποτέλεσμα της διαδικασίας είναι η σωστή επιλογή των εργαλείων δηλαδή του νήματος και των βελόνων. Ένα πρώτο κριτήριο για να επιλέξουμε το σωστό νήμα είναι η ανθεκτικότητα της κατασκευής που θέλουμε να πλέξουμε. Αν πρόκειται για ένα πλεκτό που θα ταλαιπωρηθεί ή ένα πλεκτό που προορίζεται για βρέφη τότε η επιλογή του νήματος είναι διαφορετική ανά περίπτωση. Επίσης το υλικό και η σύνθεσή τους (μετάξι, βαμβάκι, κασμίρ κ.α.) , παίζουν καθοριστικό ρόλο αλλά και το πάχος που χρειαζόμαστε για το εργόχειρό μας. Ανάλογα με το πόσο σφιχτές θέλουμε τις πλέξεις ή χαλαρές μπορούμε να διαλέξουμε το πάχος των βελόνων. Υπάρχουν βελόνες διαφόρων μεγεθών ανάλογα με τα χιλιοστά που επιθυμούμε να έχει η κάθε θηλιά. Αν θέλουμε να έχουμε ένα όχι τόσο σφιχτό πλεκτό και να έχουμε μία πιο αραιή πλέξη τότε χρησιμοποιούμε πιο λεπτό νήμα με πιο χοντρές βελόνες από αυτές που του αντιστοιχούν. Σε κάθε συσκευασία νήματος υπάρχει γραμμένο το μέγεθος των βελόνων που αντιστοιχεί. Έτσι ανάλογα με το τι θέλουμε να πλέξουμε και τι συνοχή και τι υφή θέλουμε να πετύχουμε «παίζουμε» με αυτά τα δύο αντιστρόφως ανάλογα εργαλεία.

Ποικιλία νημάτων
Πηγή : 2895.cz.all.biz

Ποικιλία βελόνων
Πηγή : fairyknitting.blogspot.com

Η διαδικασία του πλεξίματος

Από το www.plekto.gr

Η αρχή του κάθε πλεκτού δεν μπορεί να γίνει χωρίς να βάλουμε ή αλλιώς να «ρίξουμε» τους πόντους στις βελόνες μας. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι να το κάνουμε... Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνουμε είναι να αφήσουμε αρκετά μεγάλη άκρη από το νήμα μας, που το μήκος της θα εξαρτηθεί από το πόσους πόντους θέλουμε να ρίξουμε... Μετά παίρνουμε μία ή δύο βελόνες μαζί και βάζουμε την θηλιά στις βελόνες. Αν πάρουμε μία βελόνα οι πόντοι θα είναι πιο μικροί και η άκρη του πλεκτού πιο σφιχτή. Με δύο βελόνες θα έχουμε πιο μεγάλους πόντους, γι' αυτό και η άκρη θα είναι πιο χαλαρή και ελαστική. Ύστερα πιάνουμε της άκρες του νήματος και κάνουμε τον επιθυμητό αριθμό των πόντων.

Ρίξιμο πόντων με 1 βελόνα

Ρίξιμο πόντων με 2 βελόνες

...

Και με τις δύο βελόνες η τεχνική μένει ίδια...

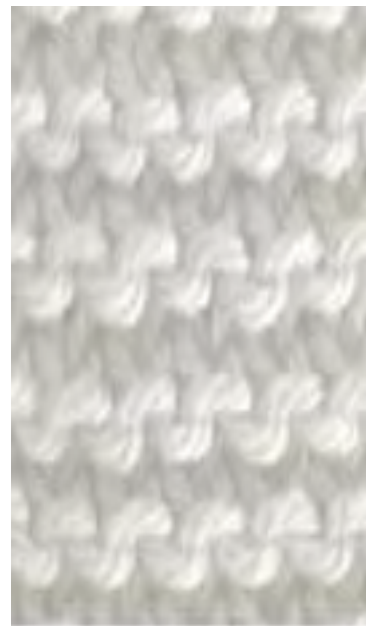
Μ
Ε

Δ
Υ
Ο

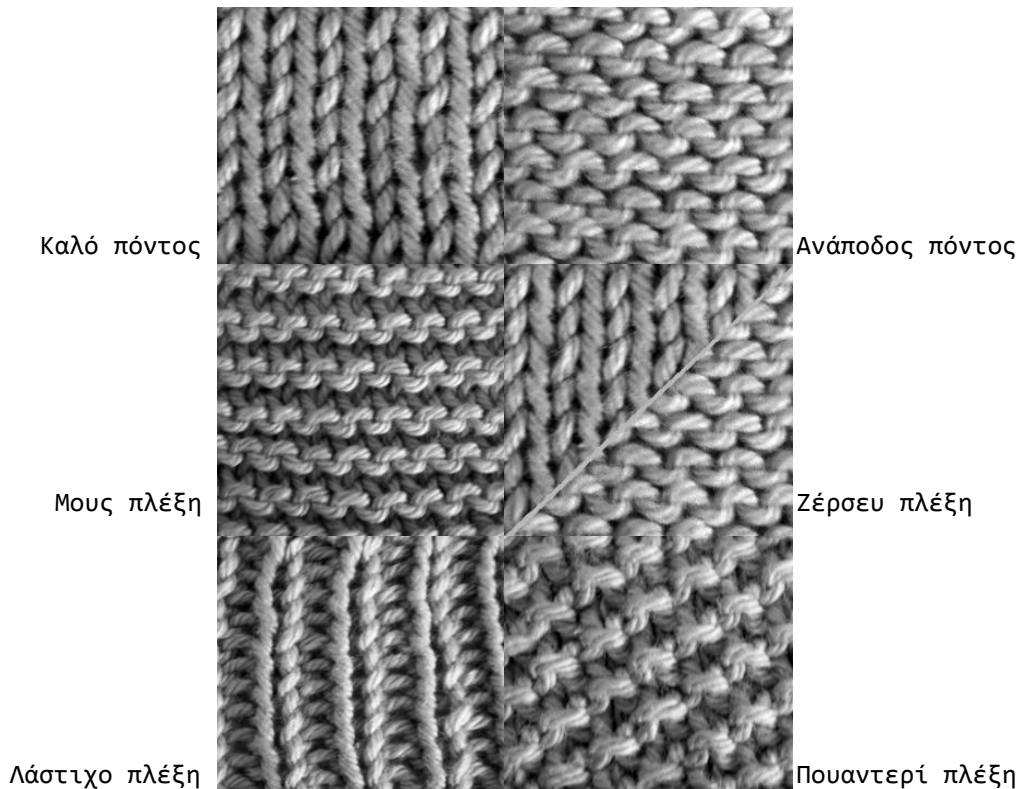
Β
Ε
Λ
Ο
Ν
Ε
Σ

Πολλές από εσάς έχετε δει τις γιαγιάδες να πλέκουν με νήμα στο λαιμό. Αυτός ο τρόπος είναι χαρακτηριστικός για την Ελλάδα, την Πορτογαλία και μερικές άλλες χώρες, και διεθνώς λέγεται «πορτογαλικός» τρόπος πλεξίματος. Ο τρόπος πλεξίματος με το νήμα στο δεξί χέρι και καμιά φορά με την βελόνα στη μασχάλη είναι επικρατέστερος στην Αγγλία και στις ΗΠΑ και λέγεται «αγγλικός». Ο τρόπος με τον οποίο κρατάμε τις βελόνες κανονικά στα δύο χέρια και το νήμα στο αριστερό χέρι είναι χαρακτηριστικός για την ηπειρωτική Ευρώπη και λέγεται είτε «ηπειρωτικός» είτε «γερμανικός». Δεν υπάρχει σωστός ή λάθος τρόπος πλεξίματος, γιατί το αποτέλεσμα είναι ίδιο. Κάθε τρόπος έχει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά του, π.χ. ο «αγγλικός» τρόπος είναι πιο εύκολος στην εκμάθηση, αλλά είναι πολύ πιο αργός σε σχέση με τον ηπειρωτικό, που με τη σειρά του είναι λίγο πιο «ζόρικος» στο να το μάθεις, αλλά ασύγκριτα πιο γρήγορος στη συνέχεια.

Υπάρχουν πολλές τεχνικές για να ξεκινήσει κανείς την εκμάθηση του πλεξίματος με τις βελόνες , όπως είναι η τεχνική του καλού πόντου ,του ανάποδου πόντου που περιλαμβάνουν τα στυλ μους (garter stitch), ζέρσεϊ (stockinette stitch), πουαντερί (moss stitch), λάστιχο (ribbing) κ.α.

Η τεχνική που ασχολήθηκα και έμαθα (η γιαγιά μου και η μαμά μου μού έμαθαν) είναι η τεχνική του ανάποδου πόντου με την τεχνική την ηπειρωτική ή αλλιώς όπως στην περιοχή χρησιμοποιείται η τεχνική πέρα δώθε.

Α
Ν
ά
π
ο
δ
ο
ς

Π
ό
ν
τ
ο
ς

Η
π
ε
λ
ρ
ω
τ
ι
κ
ή

Μ
έ
θ
ο
δ
ο
ς

...

Το τελευταίο μας βήμα είναι να «κλείσουμε» τους πόντους, δηλαδή να τους βγάλουμε από τις βελόνες μας και να τους στερεώσουμε ώστε να μην ξηλωθεί το πλεκτό μας. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι κλεισίματος ένας από αυτούς είναι και ο παρακάτω.

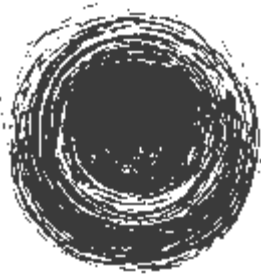
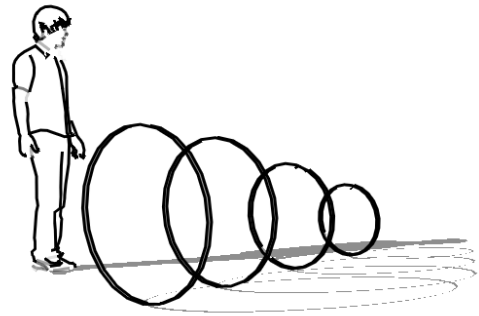
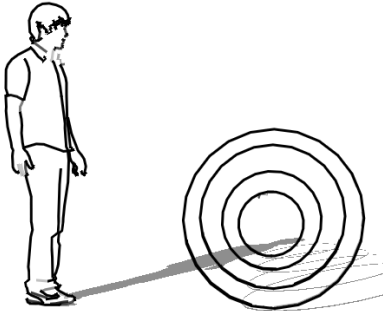

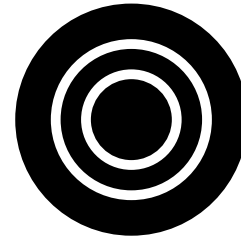
•••

Κάθε τεχνική έχει και το δικό της κλείσιμο. Στην προκειμένη περίπτωση έχουμε το κλείσιμο των θηλιών από την ανάποδη πλέξη με τη μέθοδο την ηπειρωτική.

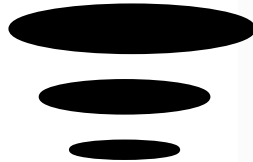
Αν παρατηρήσουμε αναλυτικά τον τρόπο με τον οποίο τα πουλιά κατασκευάζουν τις φωλιές τους θα δούμε ότι η γεωμετρία που επιλέγουν να χρησιμοποιούν είναι κυκλική. Συνήθως η κίνηση γίνεται σπειροειδής και η ακτίνα του κύκλου αυξομειώνεται ανάλογα με τις ανάγκες του πουλιού και της κατασκευής σε θέματα αντοχής.

Άνω όψη μιας
κυκλικής φωλιάς

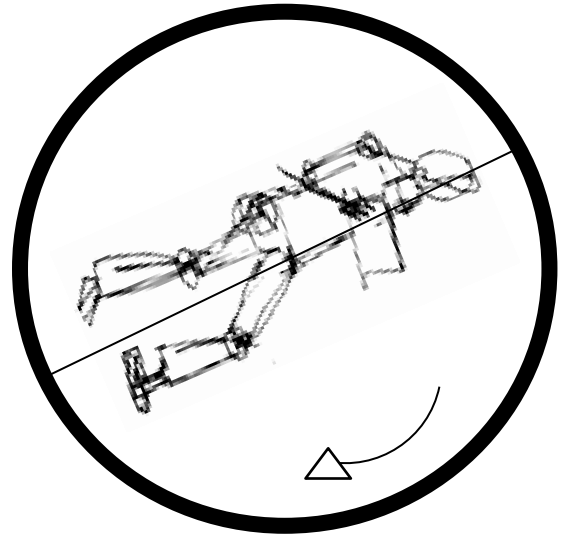
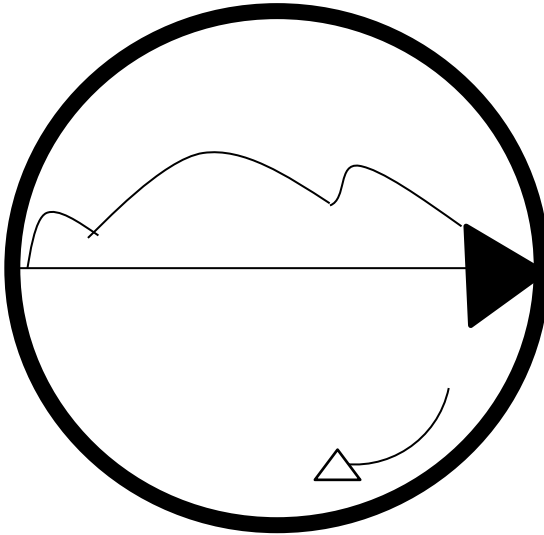

Πλάγια όψη

Η χρήση του σώματος στην κατασκευή

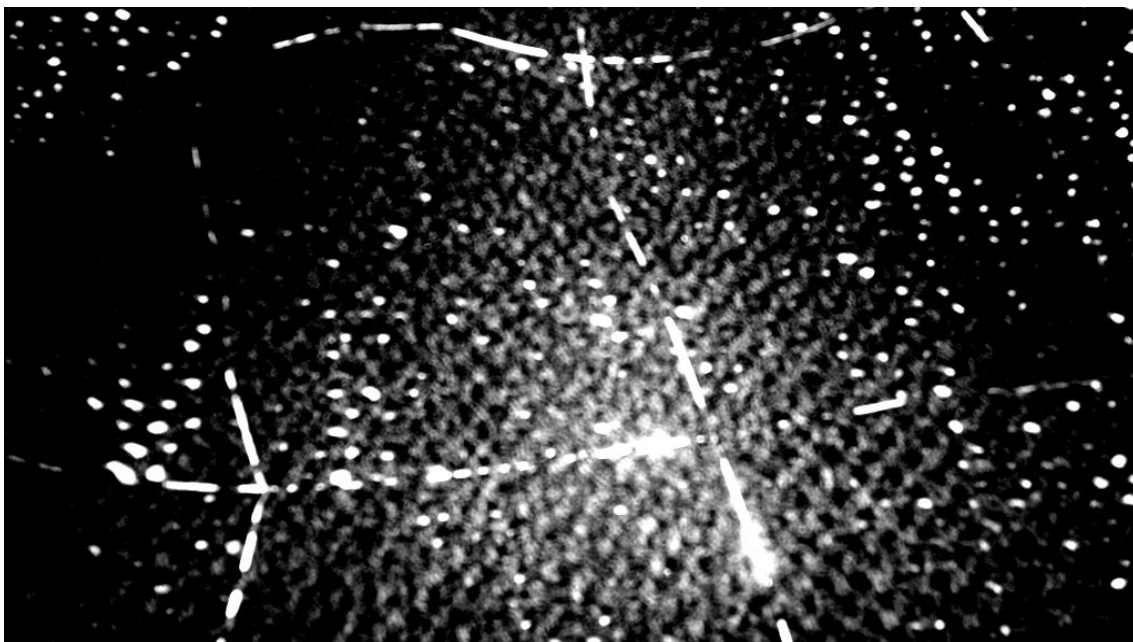
Το σώμα σε αυτού του είδους τις κατασκευές αποτελεί τη μονάδα μέτρησης και όλα τα μεγέθη έχουν να κάνουν με τις ανάγκες αυτού του σώματος που περιέχεται μέσα στη φωλιά. Στη ουσία έχουμε να κάνουμε με μία διάμετρο όμοια με το σώμα ή με μέρη του σώματος , υποδιαιρέσεις, υποκατηγορίες του.

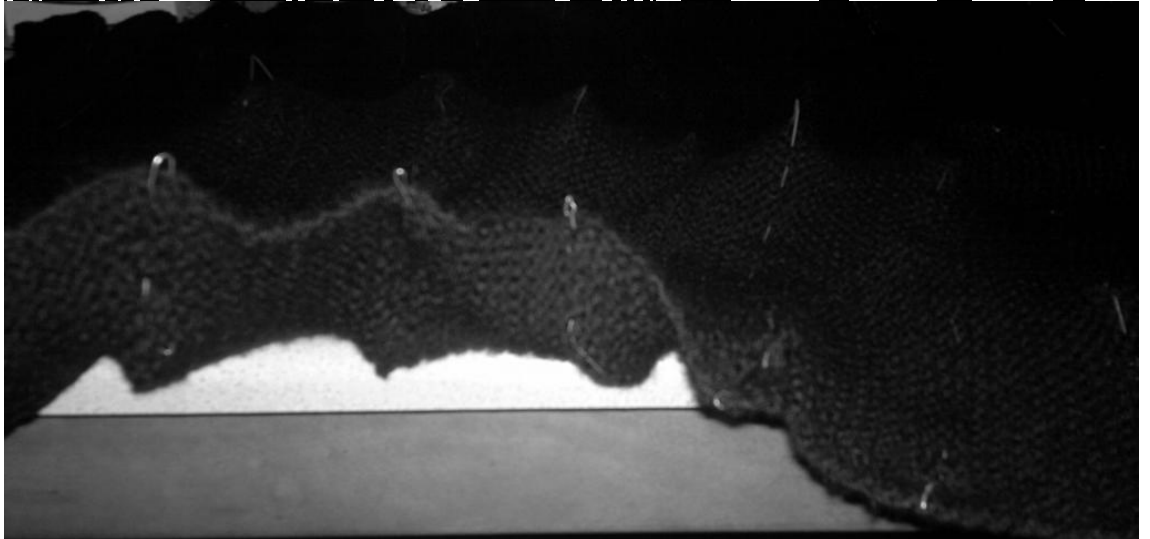
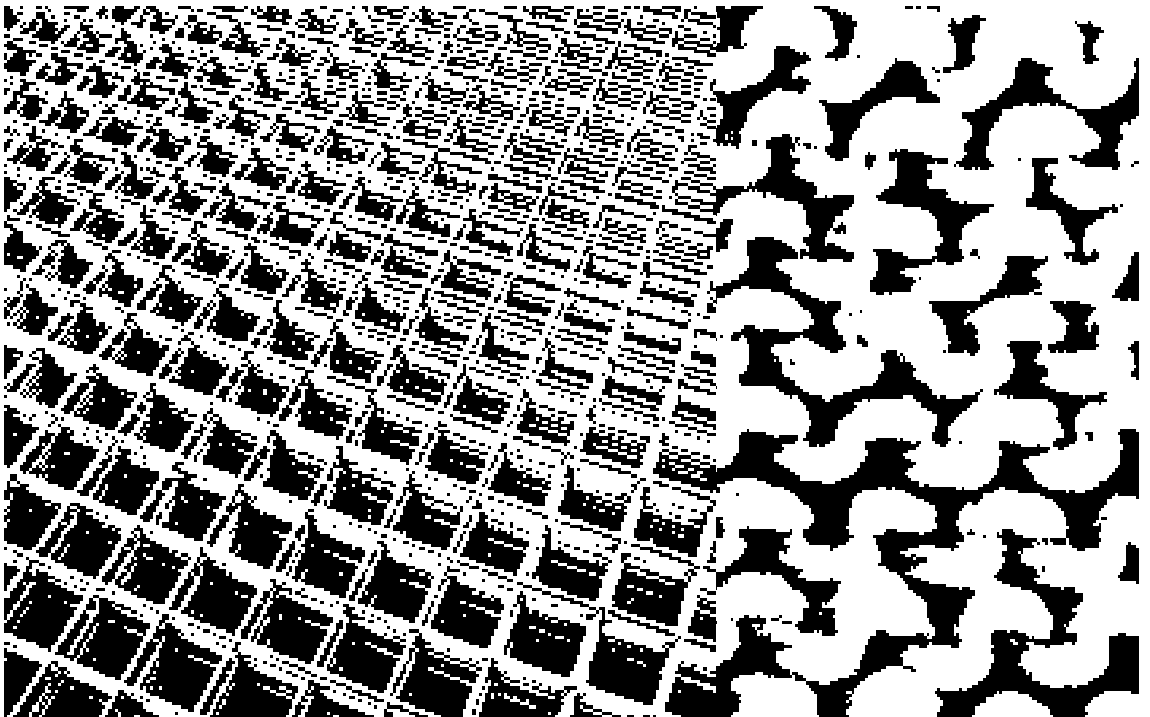

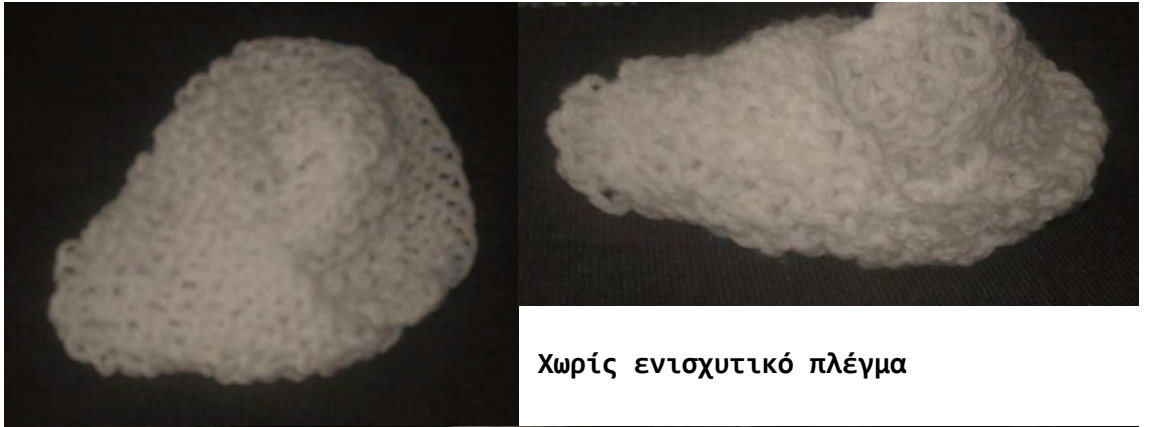
Με όλα τα παραπάνω υπ' όψιν και βάσει της τεχνικής πλεξίματος δημιούργησα δυο μεγάλα κομμάτι πλεκτής ύφανσης μεγέθους 2m μήκος και 1m πλάτος καθώς και άλλα κομμάτια μικρά με ποικίλες αναλογίες μήκους και πλάτους.

Το νήμα και το αποτέλεσμα του πλεξίματος , το εργόχειρο , έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Χαρακτηρίζεται από μία μαλακότητα μία ζεστασιά , είναι κάτι το εύκαμπτο, μη στατικό, κάτι το ευλύγιστο και πολυμορφικό. Γι ' αυτό και προσπαθώντας να κάνω κάτι οξύμωρο ερεύνησα το γεγονός πως ένα τέτοιο υλικό με μια τέτοια υφή μπορεί να γίνει πιο σκληρό , δύσκαμπτο και με μορφή που σταθεροποιείται και καθορίζεται. Έτσι δοκίμασα να πλέξω μέσα στο ήδη υπάρχον με νήμα πλεκτό και σύρμα δύο μεγεθών και διατομών με διαφορετική σκληρότητα. Στην πραγματικότητα πρόκειται για τη μείξη δύο συστημάτων , αυτού του νήματος και αυτού του σύρματος. Το σύστημα του σύρματος είναι πλεγμένο σε κάναβο , μία γεωμετρία που παραπέμπει σε πλέγμα περίφραξης. Με αυτόν τον τρόπο προσπάθησα να κάνω δοκιμές τόσο με το απλό όσο και με το ενισχυμένο πλεκτό σε οξύμωρες χρήσεις. Τα ενισχυμένα πλεκτά έχουν τη δυνατότητα και την ικανότητα ενώ παραμένουν εύκαμπτα προς όλους τους άξονες να κρατάνε τη γεωμετρία που τους δίνεται.

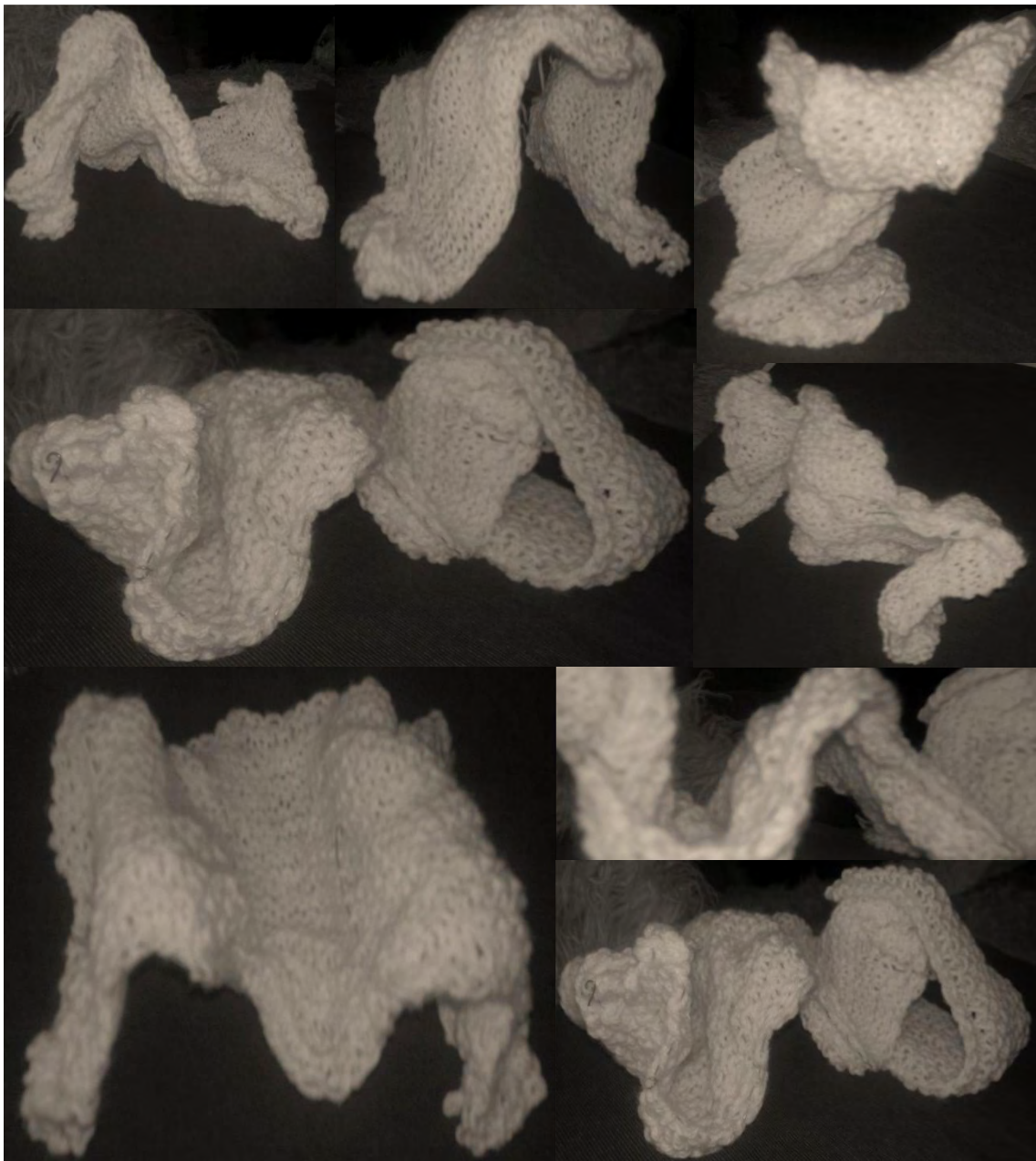
Συνδυασμός δυο τεχνικών πλεξίματος

Χωρίς ενισχυτικό πλέγμα

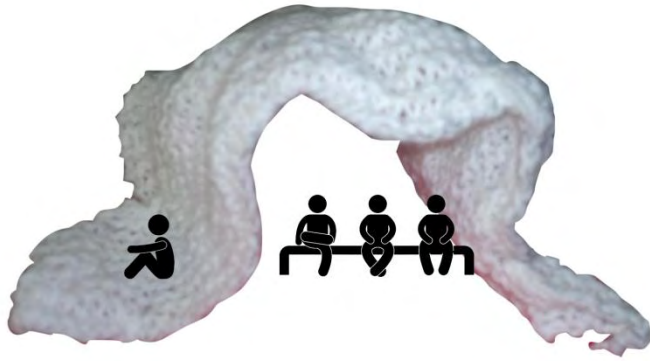

Με ενισχυτικό πλέγμα

Ενδεικτικές δοκιμές -χρήσεις-παιχνίδια κλίμακας

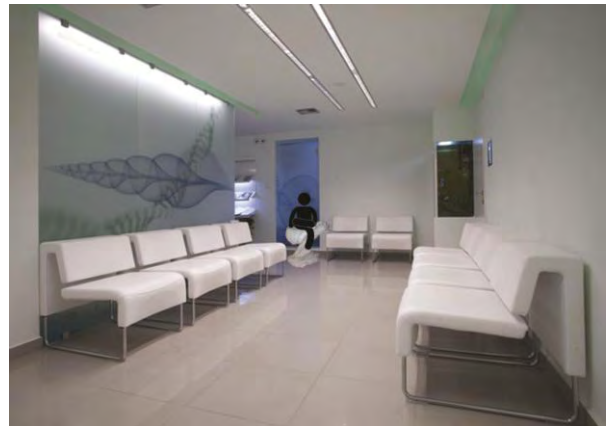

Ένταξη στο περιβάλλον

Ανάλογα με την κλίμακα , τη χρήση, τη στάση σώματος και τις προδιαγραφές του κάθε χώρου μπορούν και οι κατασκευές να τοποθετηθούν. Οι χώροι μπορεί να είναι οι οποιοιδήποτε όπως οι παρακάτω , δημόσιοι ή και ιδιωτικοί.

Σε χώρους στο μετρό

Σε χώρους αναμονής ιατρείων

Στο camping ή πικ-νικ

Στο σαλόνι

Σε χώρους σε δημόσιες βιβλιοθήκες

Στο υπνοδωμάτιο

Σε χώρους στο σπίτι

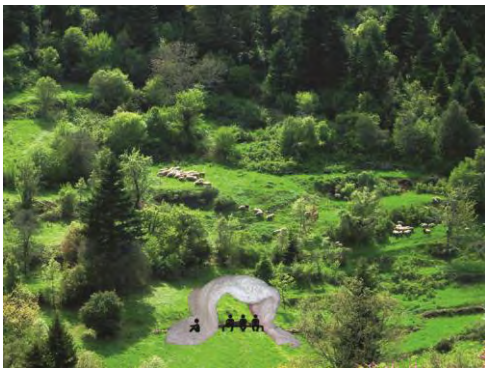
Σε χώρους αεροδρομίων

Στις στάσεις του μετρό

Σε πάρκα στην πόλη

Στην εξοχή

Συμπεράσματα

Στόχος της εργασίας από την αρχή της ήταν η έρευνα και η αποκόμιση όσο το δυνατόν περισσότερων πληροφοριών , οι οποίες αποτελούν πηγή έμπνευσης και εμπεριέχουν συνθήκες οι οποίες μπορούν να μεταφερθούν και να εφαρμοστούν από αρχιτεκτονικά ομοιώματα και κατασκευές τέχνης και έρευνας. Οι συνθήκες είτε κατόπιν συνδυασμού , είτε κατόπιν εξαίρεσης και επανασυνδυασμού μπορούν να δώσουν υφές και επιφάνειες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και προδιαγραφές. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στα εξαγώγιμα συμπεράσματα και αποτελέσματα ήταν οι ιδιότητες της σκληρότητας ,της ευκαμψίας σε συνδυασμό με τα αντίθετα τους σε σχέση με το ευμετάβολο της γεωμετρίας και τη σταθερότητα σχήματος που μπορεί από αυτή να επιτευχθεί. Πρόκειται στην πραγματικότητα για επιφάνειες με δυνατότητα τυλίγματος και επαναπροσδιορισμού τους γύρω από το σώμα πετυχαίνοντας την ιδανική απόσταση σώματος-κατασκευής. Κάθε κατασκευή μπορεί να τοποθετηθεί οριζόντια , κάθετα ,να περιστραφεί, να είναι ακουμπισμένη ή να αιωρείται παίζοντας πάντα με την κλίμακα σώματος και έργου, ενώ ορισμένες κατασκευές των επιφανειών μπορούν να αποτελέσουν και μια προσωρινή κατοικία που προσφέρει ζεστασιά και λόγω του υλικού τόσο για καταστάσεις κάμπινγκ είτε μιας και ο αριθμός των αστέγων ολοένα και αυξάνει. Μπορεί να αλλάξει χρήσεις, να μεταφερθεί και να επαναχρησιμοποιηθεί, ή να αποτελέσει πηγή για άλλες εμπνεύσεις και δημιουργίες.

Πηγή : gr.freepik.com

Βιβλιογραφία

Handbook of Nature Study By Anna B. Comstock , Comstock Publishing Company, Inc 1939

Stokes Backyard Bird Book :The Complete Guide to Attracting Identifying and Understanding the birds in your Backyard by Sandy Freed and Phil Guzy, Donald and Lillian Stokes Illustrations 2003

Attracting birds to your garden in South Africa by Lexttes and Roy Tredler, Forword by Keith Kirsten

Bird nests and constructions behavior by Mike Hansell, Cambridge University Press 2000

Περιοδικό «Ξύπνα» ,22 Απριλίου 2004 (ιστοσελίδα: www.jw.org/el διαδικτυακή βιβλιοθήκη)

Handmade Style Knit ,Murdoch books Pty 2006

Διαδίκτυο

Ελληνική Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια- www.livopedia.gr

Swallows nest building 2010 - YouTube

www.ethnos.gr

www.ornithologiki.gr

Robin Building a nest- YouTube

BBC Home Making Weaver Bird- YouTube

el.wiktionary.org

www.plekto.gr

